

БЮЛЕТЕНЬ

Інституту Розвитку Аграрних Ринків

Випуск №89
(28 лютого 2014 р.)

- 1. ЗАКОНОДАВСТВО: НОВІ НАДХОДЖЕННЯ** стор. 2
- 2. ПРОЕКТИ АКТИВ ЗАКОНОДАВСТВА** стор. 4
- 3. ПОДІЇ, ФАКТИ** стор. 16
- 4. АНАЛІТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ** стор. 22

Бюлетень IPAR висвітлює події в аграрному секторі України та розсилається раз на місяць електронною поштою. Якщо ви бажаєте підписатися для отримання Бюлетеню – надсилайте вашу контактну інформацію. Чекаємо на ваші відгуки.

Контакти:

вул. Михайлівська 24 б, офіс 81, 83, м. Київ, Україна 01001
Тел. : +38 044 4907078, Факс: +38 044 2788414, E-mail: AKhvalinska@amdi.org.ua
www.amdi.org.ua

Директор IPAR, академік УАН - В.С. Андрієвський

Випуск підготувала

Анна Хвалінська, фахівець з питань зв'язків з громадськістю IPAR

Зановник та видавник: ГО «Інститут Розвитку Аграрних Ринків»
ISSN 2226-6674

1. ЗАКОНОДАВСТВО: НОВІ НАДХОДЖЕННЯ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 27 лютого 2014 року № 801-VII

Про звільнення з посад членів Кабінету Міністрів України

Верховна Рада України **постановляє**:

1. У зв'язку із сформуванням персонального складу Кабінету Міністрів України звільнити:

Арбузова Сергія Геннадійовича з посади Першого віце-прем'єр-міністра України;

Бойка Юрія Анатолійовича з посади Віце-прем'єр-міністра України;

Вілчула Олександра Юрійовича з посади Віце-прем'єр-міністра України;

Грищенка Костянтина Івановича з посади Віце-прем'єр-міністра України;

Богатирьову Раїсу Василівну з посади Міністра охорони здоров'я України;

Захарченка Віталія Юрійовича з посади Міністра внутрішніх справ України;

Клименка Олександра Вікторовича з посади Міністра доходів і зборів України;

Кожару Леоніда Олександровича з посади Міністра закордонних справ України;

Козака Володимира Васильовича з посади Міністра інфраструктури України;

Колобова Юрія Володимировича з посади Міністра фінансів України;

Королевську Наталію Юріївну з посади Міністра соціальної політики України;

Короленка Михайла Костянтиновича з посади Міністра промислової політики

України;

Лебедева Павла Валентиновича з посади Міністра оборони України;

Лукаш Олену Леонідівну з посади Міністра юстиції України;

Новохатька Леоніда Михайловича з посади Міністра культури України;

Прасолова Ігоря Миколайовича з посади Міністра економічного розвитку і торгівлі України;

Присяжнюка Миколу Володимировича з посади Міністра аграрної політики та продовольства України;

Проскуракова Олега Альбертовича з посади Міністра екології та природних ресурсів України;

Сафіулліна Равіля Сафовича з посади Міністра молоді та спорту України;

Ставицького Едуарда Анатолійовича з посади Міністра енергетики та вугільної промисловості України;

Табачника Дмитра Володимировича з посади Міністра освіти і науки України;

Темника Геннадія Павловича з посади Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

2. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

<http://zakon.rada.gov.ua>

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 27 лютого 2014 року № 802-VII

Про формування складу Кабінету Міністрів України

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85, частини четвертої статті 114 Конституції України Верховна Рада України **постановляє**:

1. Призначити:

Ярему Віталія Григоровича Першим віце-прем'єр-міністром України;

Гройсмана Володимира Борисовича Віце-прем'єр-міністром України - Міністром регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України;

Сича Олександра Максимовича Віце-прем'єр-міністром України;
Авакова Арсена Борисовича Міністром внутрішніх справ України;
Булатова Дмитра Сергійовича Міністром молоді та спорту України;
Бурбака Максима Юрійовича Міністром інфраструктури України;
Денісову Людмилу Леонтіївну Міністром соціальної політики України;

Квіта Сергія Мироновича Міністром освіти і науки України;
Мохника Андрія Володимировича Міністром екології та природних ресурсів України;

Мусія Олега Степановича Міністром охорони здоров'я України;

Нищука Євгена Миколайовича Міністром культури України;

Петренка Павла Дмитровича Міністром юстиції України;

Продана Юрія Васильовича Міністром енергетики та вугільної промисловості України;

Семерака Остапа Михайловича Міністром Кабінету Міністрів України;

Швайку Ігоря Олександровича Міністром аграрної політики та продовольства України;

Шеремету Павла Михайловича Міністром економічного розвитку і торгівлі України;

України;

Шлапака Олександра Віталійовича Міністром фінансів України.

2. Ця Постанова набирає чинності з моменту її прийняття.

<http://zakon.rada.gov.ua>

2. ПРОЕКТИ АКТІВ ЗАКОНОДАВСТВА

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції ринку цукру в Україні"

Номер, дата реєстрації: 4106 від 06.02.2014

Ініціатор: Народні депутати України Пилипенко В.П., Кулініч О.І.

Метою законопроекту є дерегуляція ринку цукру України та забезпечення вітчизняних споживачів постійним широким асортиментом якісного цукру за низькою ціною.

Вітчизняний ринок цукру постійно коливається між дефіцитом та перевиробництвом, що призводить до значних коливань ціни, негативно відбивається на суміжних галузях та, зрештою, на купівельній спроможності споживачів. Через високі митні ставки в Україні відсутній механізм згладжування коливань ціни через завезення імпортової продукції.

Також чинним законодавством України передбачена державна підтримка виробників цукру та регулювання ринку цукру в ручному режимі. Закон України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» покладає на Кабінет Міністрів обов'язок щорічного встановлення квот на виробництво цукру, що поставляється на внутрішній ринок, та мінімальних цін на цукор і цукрові буряки. Законом також передбачено пільгове державне кредитування виробників цукру і цукрових буряків, а також попереднє фінансування та державне матеріально-технічне забезпечення виробників цукру та цукрових буряків за рахунок Державного бюджету України.

Водночас, цукрова галузь України повністю приватизована. Вже сьогодні в Україні близько 70% вирощених цукрових буряків виробляється у вертикально інтегрованих холдингових компаніях, і ця частка поступово збільшується. При цьому їм належить більше половини цукрових заводів в державі.

Таким чином, згідно з чинним законодавством кошти Держбюджету витрачаються на фінансову підтримку великих холдингів, при чому це жодним чином не впливає на забезпеченість внутрішнього ринку цукру та не забезпечує стабільно низьких цін на цей товар для споживачів. Крім цього, така ситуація перешкоджає доступу на вітчизняний ринок не менш якісного і дешевшого тростинного цукру, що не відповідає інтересам споживачів. Тобто цукроваріння – єдина сільськогосподарська галузь України, що отримує пряму державну підтримку, а виробники цукру, поставлені державою фактично у монопольне становище, взагалі не відчувають конкуренції, маючи гарантований збут продукції в рамках квоти.

Разом з тим, на світовому ринку цукру спостерігається тенденція, що безумовно впливає на вітчизняну цукрову промисловість: змінюється структура пропозиції цукру – зростає частка цукру виробленого із цукрової тростини і скорочується пропозиція цукру із цукрових буряків. Це відбувається тому, що виробництво тростинного цукру менш затратне ніж цукру із цукрових буряків, а правила СОТ забороняють пряме субсидування і підтримку неконкурентоспроможних галузей.

Європейський Союз значно скоротив посівні площі під цукрові буряки до розмірів, достатніх для забезпечення виробництва цукру на рівні внутрішнього споживання, а з 2017 року Європа взагалі відмовляється від встановлення квот на цукор та мінімальних цін на цукрові буряки. Очікується, що такі заходи з дерегуляції європейського ринку цукру сприятимуть зростанню конкурентоздатності європейських цукроварів, модернізації та оптимізації виробництва цукру, посилення експортних позицій та забезпечення насиченості внутрішнього ринку широким вибором якісного та дешевого цукру.

Цукрові заводи не несуть із собою вагомої соціальної функції, оскільки працюють лише декілька місяців рік. При цьому окремі заводи запускають свої потужності лише в окремі роки. Таким чином, цукрові заводи в кращому випадку пропонують короткострокову, сезону і непрогнозовану роботу для працівників. Набагато ефективніше шукати можливості для перепрофілювання таких заводів на більш стабільну роботу, зокрема виробництво біоетанолу.

З огляду на все вищезазначене та з метою лібералізації вітчизняного ринку цукру України пропонується скасувати внутрішню квоту, мінімальні ціни на цукор та цукрові буряки, а також знизити імпортні мита на ряд товарних позицій групи 17 (Цукор і кондитерські вироби з цукру).

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо права оренди земельними ділянками сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва"

Номер, дата реєстрації: 4109 від 06.02.2014

Ініціатор: Народні депутати України Калетнік Г.М., Кириленко І.Г.

Головною метою прийняття цього законопроекту є збільшення надходження до місцевих сільських рад податкових та інших платежів від підприємств, що орендують земельні ділянки, що сприятиме фінансуванню заходів із створення та підтримки сільської інфраструктури.

Прийняття даного законопроекту не вимагає внесення змін до інших законодавчих актів.

В Україні, за даними з відкритих джерел, продовжують активно розвиватися сільськогосподарські холдинги. Сьогодні в країні бізнес-груп з земельним банком в десятки тисяч гектар земель сільськогосподарського призначення майже вісімдесят. Такі компанії і холдинги навіть не входять в десятку найбільших. В той час, багато хто з них говорять про плани щодо збільшення земельного банку до сотень тисяч і більше гектарів землі.

Для порівняння, навіть у великих західноєвропейських країнах компаній з земельним банком більш ніж десять тисяч гектарів одиниці. Там вважаються великими агропромислові компанії у володінні або оренді яких знаходиться 2-3 тисячі гектарів землі.

Станом на 01.01.2013 р. в Україні в десятку найбільших входять агрохолдинги, земельний банк яких становить від 146,8 до 532,0 тис.га. земель.

Виникнення агрохолдингів внесло певні корективи в існуючу ситуацію на селі.

Агрохолдинги, як правило, – це чисто бізнесові проекти, основною метою яких є примноження капіталу їхніх засновників. Підтримка і розвиток сільської інфраструктури за визначенням не є функцією агрохолдингів. Засновники агрохолдингів проживають зовсім в іншому місці і ні вони, ні члени їх сімей не користуються сільською інфраструктурою. Надмірна концентрація земельних ресурсів агрохолдингами призводить до подальшого загострення соціальних проблем на селі, невирішення яких протягом багатьох років стало однією із головних причин аграрної кризи в Україні.

Концентрація землі агрохолдингами шляхом витіснення з ринку оренди землі певної кількості аграрних підприємств і фермерів створює нову соціально-економічну ситуацію на селі. Її основними характеристиками є:

- припинення існування сільськогосподарських підприємств, як юридичних осіб;
- втрата для певної кількості сільських жителів місця роботи;
- ненадходження до місцевих сільських рад податкових та інших платежів від підприємств, що припинили своє існування;

- відсутність фінансування на створення та підтримку сільської інфраструктури, яке здійснювали сільськогосподарські підприємства (дороги, дитячі садки і школи, будинки культури, фельдшерсько-акушерські пункти, тощо).

Агрохолдинги мають суттєві фінансові переваги, що дозволяє їм не лише залучати найсучасніші технології, але і сплачувати порівняно з іншими суб'єктами земельних відносин, які орендують сільськогосподарські землі, більш високу орендну плату. Саме з цієї причини посилюється концентрація земельних ресурсів у користуванні агрохолдингів, а угоддя у обробітку звичайних сільгоспідприємств скорочуються.

Слід зазначити, що окремі агрохолдинги несуть витрати, пов'язані з підтримкою соціальної інфраструктури села. Однак у зв'язку з тим, що агрохолдинги зареєстровані у містах, вони рідко сплачують податки до місцевих бюджетів. Колишні колективні сільськогосподарські підприємства, які втратили статус юридичної особи, перетворилися у філії або підрозділи агрохолдингів. Це звичайно є недоліком для сільських територій. Тому потрібно запровадити механізм, який би забезпечував сплату податків підприємствами і організаціями, що ведуть агробізнес не за місцем реєстрації їх головної компанії, а за місцем діяльності їх аграрних підрозділів, тобто на території тієї територіально-адміністративної одиниці, де знаходиться орендована земельна ділянка. Це дозволить сільським радам акумулювати кошти місцевих бюджетів для розвитку соціальної інфраструктури села.

За умов низького рівня доходів власників земельних паїв і земельних наділів навіть незначне підвищення орендної плати має для них відчутне соціальне значення. Проте даний позитивний ефект для землевласників супроводжується значно більшими негативними соціальними наслідками для суспільства. Зменшення землекористування підприємств з площею до 5 тис. га погіршує зайнятість сільського населення, оскільки саме ці господарства займаються найбільш працемісткими виробництвами.

Більшість сільськогосподарських підприємств з площею до 5 тис. га зареєстрована за місцем своєї виробничої діяльності забезпечує надходження відповідних податкових платежів до місцевих бюджетів і в певній мірі створює фінансові передумови для вирішення соціальних проблем територіально-адміністративних одиниць.

Враховуючи вищезазначене, з метою збільшення надходження до місцевих сільських рад податкових та інших платежів від суб'єктів господарювання, а саме агрохолдингів, що орендують земельні ділянки, на законодавчому рівні необхідно врегулювати питання державної реєстрації агрохолдингів за місцем розташування орендованих земельних ділянок, що дозволить забезпечити збільшення грошових надходжень до дохідної частини саме місцевих бюджетів.

Верховною Радою України VI скликання був прийнятий за основу проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про оренду землі" (щодо деяких обмежень оренди земель сільськогосподарського призначення), (реєстр. № 10273 від 27.03.2012).

Законопроектом передбачено обмеження граничних площ земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва в оренді однієї особи з урахуванням осіб, пов'язаних з нею відносинами контролю не більше 10 відсотків площ сільськогосподарських угідь на території одного району та не більше 50 тис. га. сільськогосподарських угідь на території України.

Дані обмеження встановлюються перш за все для уникнення монополізації та надмірної концентрації земель сільськогосподарського призначення в одних руках, що сприятиме сталому розвитку усіх сільськогосподарських підприємств. Також законопроект передбачає, що право оренди земельними ділянками сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва можуть набувати суб'єкти господарювання за умови їх державної

реєстрації за місцем розташування таких земельних ділянок, що дозволить забезпечити збільшення грошових надходжень до дохідної частини саме місцевих бюджетів.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі"

Номер, дата реєстрації: 4123 від 11.02.2014

Ініціатор: Кабінет Міністрів України Арбузов С.Г.

Метою розробки проекту Закону є визначення повноважень відповідних органів державної влади під час затвердження вартості майна, що припадає на одного працівника недержавного сільськогосподарського підприємства Автономної Республіки Крим (області).

Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 657 врегульовані деякі питання безоплатної передачі частки державного майна в агропромисловому комплексі, що приватизується.

Зокрема, вказаною постановою Кабінету Міністрів України встановлено чітку послідовність дій відповідних органів державної влади під час розрахунку вартості майна, що припадає на одного працівника недержавного сільськогосподарського підприємства Автономної Республіки Крим (області) (далі – вартість майна), а також забезпечено порядок її застосування державними органами приватизації.

При цьому у статті 6 Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі" не визначено суб'єктів, до повноважень яких віднесено визначення та затвердження вартості майна.

Враховуючи вищевикладене та на виконання доручень Прем'єр-міністра України Азарова М.Я. від 20 вересня 2013 р. № 37196/0/1-13 та Першого віце-прем'єр-міністра України Арбузова С.Г. від 18 листопада 2013 р. № 37196/3/1-13, Міністерством аграрної політики та продовольства України розроблено проект Закону України "Про внесення зміни до статті 6 Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» (далі – проект Закону).

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про деякі заходи щодо посилення ролі територіальних громад в управлінні земельними ресурсами"

Номер, дата реєстрації: 4150 від 17.02.2014

Ініціатор: Народні депутати України Кулініч О.І., Пилипенко В.П.

Основною метою законопроекту є значне збільшення матеріальної основи місцевого самоврядування – земельних ресурсів шляхом визнання на законодавчому рівні права комунальної власності переважну більшість земель, розташованих в межах територій сільських, селищних, міських рад за межами населених пунктів. Крім того, пропонується передати від районних державних адміністрацій до органів місцевого самоврядування не властиві їм повноваження щодо виділення земельних часток власникам земельних часток (паїв) у натурі (на місцевості), а також зміни цільового призначення земельних ділянок приватної власності. Крім того, зазначені заходи сприятимуть значному наближенню адміністративних послуг до їх споживачів.

1 січня 2013 року в силу прийнятого Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо розмежування земель державної та комунальної власності" землі державної власності були остаточно розмежовані. Зазначеним Законом України визначено, що всі землі, які знаходяться на території сільських, селищних, міських рад, але не входять до земель населених пунктів, залишаються у власності держави.

Обмеження «земельної» юрисдикції органів місцевого самоврядування лише межами населених пунктів не виправдано ускладнює розвиток населених пунктів, зменшує матеріальну основу місцевого самоврядування. До того ж, це не узгоджується з одним із основних принципів демократичного суспільства, який визнаний у світі – принципом повсюдності місцевого самоврядування.

Розпорошення повноважень із розпорядження землями, розташованими за межами населених пунктів між багатьма органами виконавчої влади, які здебільшого територіально розташовані у обласних центрах, не сприяє доступності адміністративних послуг, які вони надають, для населення.

Склалась ситуація, при якій, з одного боку органи місцевого самоврядування стимулюються Бюджетним кодексом до пошуку якомога кращої ціни оренди для земельних ділянок, а з іншого – вони позбавлені будь-якого впливу на рішення щодо передачі землі в оренду.

Відсутність можливості у місцевих рад розпоряджатись землями, що лежать поза межами населених пунктів, також створює перешкоди щодо розвитку сільських та міських територій. Часто органи місцевого самоврядування, з метою розбудови соціальної інфраструктури, змушені шукати шляхи для розширення території населених пунктів, що є затратним та тривалим процесом.

Слід додати, що повноваження щодо розпорядження землями за межами населених пунктів органи місцевого самоврядування ефективно здійснювали на території України понад 80 років. Вони були необґрунтовано позбавлені цих повноважень лише з прийняттям Земельного кодексу України 2002 року. При чому виконання цих функцій саме органами місцевого самоврядування є поширеною міжнародною практикою розвинених країн.

У зв'язку з вищевикладеним виникла необхідність повернути місцевим радам повноваження щодо розпорядження землями, що лежать за межами населених пунктів та відповідно визначити поняття території місцевої ради. Для цього ці землі (крім стратегічних і тих що використовуються виключно для потреб держави) мають бути визнані комунальною власністю. Це дозволить уникнути суперечності з Конституцією України, якою передбачено, що розпоряджатись державною власністю можуть тільки органи виконавчої влади. Від більш ефективного розпорядження землями місцеві бюджети зможуть щороку отримувати додатково до 1 млрд. грн. на рік.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зменшення витрат населення при оформленні прав на землю"

Номер, дата реєстрації: 4152 від 17.02.2014

Ініціатор: Народні депутати України Кулініч О.І., Пилипенко В.П.

Даний законопроект роздроблений з метою зниження витрат населення при набутті права власності на земельні ділянки.

Пунктом 82.3. Національного плану дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", затвердженого Указом Президента України від 12 березня 2013 року № 128, уряду та керівникам центральних органів виконавчої влади доручено забезпечити «скасування плати за внесення відомостей до державних реєстрів, інших інформаційних баз, що використовуються для надання адміністративних послуг».

Наразі на громадян все ще покладається надмірний фінансовий та бюрократичний тягарі при наданні цілого ряду адміністративних послуг. Особливе занепокоєння викликає ситуація, яка виникла при наданні адміністративних послуг пов'язаних із оформленням прав на земельні ділянки, зокрема сільськогосподарського призначення у сільській місцевості.

Велика кількість власників земельних ділянок, часто люди похилого віку та із незначним рівнем доходів, змушені сплачувати значні кошти за отримання документів пов'язаних із отриманням у власність земельних ділянок. Так, за проведення державної реєстрації права власності на нерухоме майно стягується державне мито розміром 119 гривень. Запровадження мита є надмірним тягарем для власників невеликих земельних ділянок і немає за собою належного соціально-економічного обґрунтування. Також з громадян стягується значна плата за отримання відомостей із Державного земельного кадастру, хоч собівартість таких послуг після запровадження електронної версії кадастру значно знизилась.

Неприпустимою є також ситуація, коли при спадкуванні земельних ділянок сільськогосподарського призначення стягується податки, що часто співмірні із вартістю таких земельних ділянок. Значний податок при спадкуванні сільськогосподарських земель призводить до того, що спадкоємці відмовляються оформлювати на себе земельні ділянки. Це, в свою чергу, призводить до накопичення в Україні без господарських земель та значних економічних страт для всієї країни. За оперативними даними Держземагенства України, на сьогоднішній день по 375 тис. померлих власниках земельних часток (паїв) спадщина не переоформлена, тобто приблизно 1,5 млн. га сільськогосподарських угідь, фактично не мають господаря. Податкове навантаження при спадкуванні земельних ділянок повинно бути мінімізованим.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до розділу Х "Перехідні положення" Земельного кодексу України" щодо особливостей обігу земель сільськогосподарського призначення після спливу терміну дії мораторію)"

Номер, дата реєстрації: 4285 від 26.02.2014

Ініціатори: Народний депутат України Калетнік Г.М.

Головною метою прийняття цього законопроекту є встановлення обмеження, після спливу терміну дії мораторію, загальної площі земель сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, яка не може перебувати у власності чи користуванні однієї особи з урахуванням осіб, пов'язаних з нею відносинами контролю, не більше 10 тис. га.

Прийняття даного законопроекту не вимагає внесення змін до інших законодавчих актів.

Сучасний агробізнес в Україні переходить у нову еру свого розвитку, що пов'язане, перш за все, з тим, що в аграрному секторі активно розвиваються ринкові відносини. В результаті, домінуючим трендом стали процеси капіталізації сільського господарства, утворення великих формувань, що поступово формують нову карту агробізнесу в Україні. В цих умовах у найбільшій мірі реалізують свій шанс великотоварні підприємства і, так звані аграрні холдинги.

Агрохолдинги скориставшись невизначеністю в аграрному секторі держави, шляхом акумулювання значних земельних та інвестиційних ресурсів, динамічно нарощують обсяги виробництва сільськогосподарської продукції для задоволення попиту внутрішнього і зовнішнього агропродовольчих ринків.

Водночас такі тенденції часто призводять до негативних наслідків для розвитку сільської місцевості, адже традиційно аграрні підприємства брали на себе зобов'язання щодо підтримання соціальної сфери своїх працівників, які проживали компактно.

Виникнення та діяльність агрохолдингів пов'язані з проблемою монополізації якщо не галузі, то в певній мірі місцевих і регіональних ринків, з відповідною негативною дією на інтеграційні процеси і формування національного ринку продовольства. До того ж слід мати на увазі, проблема полягає не в рівні концентрації землі (просто — це найдоступніший показник з тих, що є), а в рівні концентрації виробництва на регіональному рівні. Маючи в обробці до 10 % землі від загального

фонду ріллі, на рівні області, агрохолдинг, використовуючи сучасні методи організації виробництва, техніку і технології, в змозі виробляти набагато істотнішу долю сільськогосподарської продукції і продовольства в регіоні набуваючи позицій монополіста.

Із проблемою монополізації і розростання розмірів агрохолдингів пов'язують і проблеми ефективності їх управління. Необмежене зростання самих холдингів породжує проблему їх перетворення у некеровані структури, в яких зникає межа між ефективним і безконтрольним управлінням, з відповідними негативними наслідками для регіону безпосереднього функціонування.

Для порівняння, навіть у великих західноєвропейських країнах не існує компаній з земельним банком більш ніж десять тисяч гектарів одиниці. Там вважаються великими агропромислові компанії у володінні або оренді яких знаходиться 2-3 тисячі гектарів землі.

Станом на 01.01.2014 р. в Україні в десятку найбільших входять агрохолдинги, земельний банк яких становить від 146,8 до 532, 0 тис. га. земель.

Таким чином надмірна концентрація земельних ресурсів агрохолдингами призводить до подальшого загострення соціальних проблем на селі, невирішення яких протягом багатьох років стало однією із головних причин аграрної кризи в Україні.

Концентрація землі агрохолдингами шляхом витіснення з ринку оренди землі певної кількості аграрних підприємств і фермерів створює нову соціально-економічну ситуацію на селі. Її основними характеристиками є:

- припинення існування сільськогосподарських підприємств, як юридичних осіб;
- втрата для певної кількості сільських жителів місця роботи;
- ненадходження до місцевих сільських рад податкових та інших платежів від підприємств, що припинили своє існування;
- відсутність фінансування на створення та підтримку сільської інфраструктури, яке здійснювали сільськогосподарські підприємства (дороги, дитячі садки і школи, будинки культури, фельдшерсько-акушерські пункти тощо);
- некерованість природокористування та сприяння зростанню кількості порушень та погіршенню криміногенної ситуації в галузі землеробства.

Агрохолдинги мають суттєві фінансові переваги, що дозволяє їм не лише залучати найсучасніші технології, але і сплачувати порівняно з іншими суб'єктами земельних відносин, які орендують сільськогосподарські землі, більш високу орендну плату. Саме з цієї причини посилюється концентрація земельних ресурсів у користуванні агрохолдингів, а угіддя у обробітку звичайних сільгоспідприємств скорочуються.

Узятий курс на ринкові перетворення не забезпечив поліпшення в природокористуванні України. Розв'язати проблему впровадження власності на землю через паювання повністю не вдалося. Ринково-кон'юнктурні особливості землекористування та некерованість природокористування сприяли зростанню кількості порушень та погіршенню криміногенної ситуації в цій землеробства.

Найістотнішим фактором вирішення проблеми землеробства в перспективі є стабілізація землекористування та раціональне використання сільськогосподарських угідь.

Підсумовуючи дане питання, слід наголосити, що Україні необхідно використати багатий досвід розвинутих країн, а також досягнення науки і практики країн, котрі приступили до земельної реформи разом з нами. Так, до прикладу, вирішення питань щодо зниження безробіття та створення робочих місць в аграрній сфері у Швейцарії здійснюється шляхом законодавчого врегулювання раціональних розмірів земель, які використовують сільськогосподарські господарства різних форм власності.

В Україні необхідно відпрацювати шляхи стабілізації землекористування на основі відновлення порушеного співвідношення між землекористувачами різних форм власності.

Встановлення обмежень на використання сільськогосподарських угідь агрохолдингами дозволить уникнути монополізації значних площ сільськогосподарських угідь в одних руках і як, результат припинення вимирання села, а в подальшому і зникнення таких адміністративно-територіальних одиниць.

Виходячи із вищезазначеного, на законодавчому рівні необхідно вирішити питання щодо обмежень землекористувань, які можуть перебувати у власності та користуванні осіб, які ведуть товарне сільськогосподарське виробництво – агрохолдинги.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до статті 122 Земельного кодексу України щодо уточнення повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин"

Номер, дата реєстрації: 4286 від 26.02.2014

Ініціатор: Народний депутат України Калетнік Г.М.

Даний законопроект роздроблений з метою оптимізації розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності.

З 1 січня 2013 року набули чинності зміни до Земельного Кодексу України, внесені Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності", які надали Державному агентству земельних ресурсів України та його територіальним органам повноваженнями щодо розпорядження землями сільськогосподарського призначення, що перебувають у державній власності, за виключенням випадків, коли такі повноваження віднесено до повноважень Кабінету Міністрів України.

Положення статті 122 Земельного кодексу України не містять чіткого розмежування таких повноважень між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин та його територіальними органами, що створило правову невизначеність стосовно того до якого саме органу потрібно звертатись громадянам України для отримання у користування земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності.

Наказом Державного агентства земельних ресурсів України від 28 лютого 2013 р. № 72 "Про деякі питання реалізації повноважень з питань передачі земель сільськогосподарського призначення державної власності для всіх потреб" затверджені методичні рекомендації стосовно порядку та строків провадження дій, необхідних для прийняття рішення про надання земельної ділянки державної власності в оренду. Згідно до даних методичних рекомендацій дані повноваження щодо розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності покладені на територіальні органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин в області.

Однак, практика вирішення даних питань свідчить, що питання передачі у власність та в оренду таких земельних ділянок фактично вирішується територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин по місцю розташування земельної ділянки, який узгоджує всі питання пов'язані із розпорядженнями зазначеними земельними ділянками.

Такий підхід щодо здійснення розпорядження землями пов'язаний із тривалими термінами вирішення даного питання та потребує значних фінансових витрат осіб зацікавлених у отриманні земельних ділянок у власність чи оренду.

Згідно до діючого порядку здійснення розпорядження територіальними

органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин в області зводиться фактично до видання відповідного наказу.

З метою спрощення порядку отримання та оперативного вирішення питання передачі зазначених земельних ділянок у власність або користування зацікавленим особам пропонується дані повноваження покласти безпосередньо на територіальні органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин по місцю розташування земельної ділянки.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Постанова "Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань створення фермерських господарств"

Номер, дата реєстрації: 3316/П від 30.01.2014

Ініціатор: Народний депутат України Калетнік Г.М.

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є:**

1. Прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань створення фермерських господарств (реєстр. №2552а), внесений народним депутатом України Апостолом М.В.

2. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням зауважень та пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи і внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

<http://zakon.rada.gov.ua>

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА

06.02.2014

Повідомлення про оприлюднення проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Вимог до вхідних продуктів, які дозволяється зберігати у виробничому підрозділі"

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Вимог до вхідних продуктів, які дозволяється зберігати у виробничому підрозділі" Міністерство аграрної політики та продовольства України оголошує про його публікацію.

Проект постанови Кабінету Міністрів України розроблено відповідно до частини третьої статті 26 Закону України "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" на виконання Плану організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 3 вересня 2013 р. № 425-VII "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини", схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України 30 жовтня 2013 року (протокол № 61), з метою затвердження Вимог до вхідних продуктів, які дозволяється зберігати у виробничому підрозділі.

Проект постанови Кабінету Міністрів України разом з аналізом регуляторного впливу розміщено в мережі Інтернет на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики та продовольства України (<http://www.minagro.gov.ua>).

Зауваження та пропозиції стосовно проекту та аналізу регуляторного впливу у письмовій та електронній формі можна надавати протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за такими адресами:

Департамент економічного розвитку аграрного ринку, Мінагрополітики України, вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001, E-mail: illenko@minaprk.gov.ua, виконавець Ілленко Надія Володимирівна, тел. 279-86-35;

Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва, вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01001, тел.254-52-16, факс.226-31-81 E-mail: inform@dkrp.gov.ua.

Проект постанови підготовлено з метою затвердження Вимог до вхідних продуктів, які дозволяється зберігати у виробничому підрозділі.

Проект постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Вимог до вхідних продуктів, які дозволяється зберігати у виробничому підрозділі" (далі – проект постанови) розроблено відповідно до частини третьої статті 26 Закону України "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" та Плану організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 3 вересня 2013 р. № 425-VII "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини", схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України 30 жовтня 2013 року (протокол № 61).

Прийняття проекту постанови обумовлено необхідністю врегулювання та затвердження Вимог до вхідних продуктів, які дозволяється зберігати у виробничому підрозділі.

www.minagro.kiev.ua

14.02.2014

Повідомлення про оприлюднення проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку видачі акта технічного огляду суден, що не підлягають нагляду класифікаційного товариства, свідоцтва про відповідність компанії та суден вимогам Міжнародного кодексу з управління безпечною експлуатацією суден і попередженням забруднення 1993 року або відмови в їх видачі, переоформлення, видачі дублікатів або їх анулювання"

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку видачі акта технічного огляду суден, що не підлягають нагляду класифікаційного товариства, свідоцтва про відповідність компанії та суден вимогам Міжнародного кодексу з управління безпечною експлуатацією суден і попередженням забруднення 1993 року або відмови в їх видачі, переоформлення, видачі дублікатів або їх анулювання" Міністерство аграрної політики та продовольства України робить оголошення про його публікацію.

Повний пакет документів до проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку видачі акта технічного огляду суден, що не підлягають нагляду класифікаційного товариства, свідоцтва про відповідність компанії та суден вимогам Міжнародного кодексу з управління безпечною експлуатацією суден і попередженням забруднення 1993 року або відмови в їх видачі, переоформлення, видачі дублікатів або їх анулювання" розміщено в мережі Інтернет на офіційних веб-сайтах Міністерства аграрної політики та продовольства України (www.minagro.gov.ua) та Державного агентства рибного господарства України (www.darg.gov.ua).

Зауваження та пропозиції стосовно проекту постанови у письмовій та електронній формі можна надавати протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за адресою:

04053, м. Київ, вул. Артема, 45 а, Державне агентство рибного господарства України (e-mail: flot@darg.gov.ua), виконавець Хобта Світлана Олександрівна.

Метою прийняття проекту постанови є необхідність виконання, в повному обсязі, вимог Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" та Закону України "Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів".

Проект постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку видачі акта технічного огляду суден, що не підлягають нагляду класифікаційного товариства, документа про відповідність компанії вимогам Міжнародного кодексу з управління безпечною експлуатацією суден і попередженням забруднення 1993 року та свідоцтва про управління безпекою судна, або відмови в їх видачі, переоформлення, видачі дублікатів або їх анулювання" (далі - проект постанови) є виконанням вимог абзацу першого частини першої статті 4-1 Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" та статті 24 Закону України "Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів".

www.minagro.kiev.ua

18.02.2014

Повідомлення про оприлюднення проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Вимог до місць, в яких реалізується органічна продукція та сировина"

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Вимог до місць, в яких реалізується органічна продукція та сировина" Міністерство аграрної політики та продовольства України оголошує про його публікацію.

Проект постанови Кабінету Міністрів України розроблено відповідно до частини першої статті 28 Закону України "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" на виконання Плану організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 3 вересня 2013 р. № 425-VII "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини", схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України 30 жовтня 2013 року (протокол № 61), з метою затвердження Вимог до місць, в яких реалізується органічна продукція та сировина.

Проект постанови Кабінету Міністрів України разом з аналізом регуляторного впливу розміщено в мережі Інтернет на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики та продовольства України (<http://www.minagro.gov.ua>).

Зауваження та пропозиції стосовно проекту та аналізу регуляторного впливу у письмовій та електронній формі можна надавати протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за такими адресами:

Департамент економічного розвитку аграрного ринку Мінагрополітики України вул. Хрещатик, 24, м. Київ, 01001 E-mail: noga@minark.gov.ua, відповідальний Нога Володимир Олександрович, тел. 279-86-35

Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва, вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01001, тел.254-52-16, факс.226-31-81, E-mail: inform@dkrp.gov.ua

Проект постанови підготовлено з метою врегулювання загальних вимог до місць реалізації органічної продукції та сировини суб'єктами господарювання.

Проект постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Вимог до місць, в яких реалізується органічна продукція та сировина" (далі – проект постанови) розроблено відповідно до частини першої статті 28 Закону України "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" та Плану організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 3 вересня 2013 р. № 425-VII "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини", схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України 30 жовтня 2013 року (протокол № 61).

www.minagro.kiev.ua

3. ПОДІЇ, ФАКТИ

21.02.13

Затягування політичної кризи може призвести до повного обнулення українських активів - Бахматюк

Затягування політичної кризи може призвести до повного обнулення українських активів. Про це в коментарі Forbes, опублікованому 20 лютого, заявив CEO і голова правління ГК UkrLandFarming Олег Бахматюк.

Він зазначив, що на сьогоднішній день Україна знаходиться в жорсткій економічній ситуації, вимагає фінансового ресурсу, незалежно від того, хто буде нею керувати.

"Фінансові ринки вже всі закриті, інвестиційні - на 99,9%. Це призведе до того, що компанії не будуть мати ні зовнішнього, ні внутрішнього ресурсу. А недовіра населення до банківської системи може спричинити другу хвилю кризи. Якщо найближчим часом не буде знайдений реальний компроміс, країна прийде до дефолту", - підсумував О.Бахматюк .

АПК -інформ

20.02.13

Україна може оголосити дефолт, рейтинг знижений до "ССС" з "негативним" прогнозом - S & P

Україна зіткнулася з ризиком дефолту після "істотної ескалації" політичної кризи в країні.

Рейтингове агентство Standard & Poor's знизило довгостроковий рейтинг України за зобов'язаннями в іноземній валюті на один щабель - з "ССС +" до переддефолтного рівня "ССС", який на 8 сходинок нижче інвестиційної категорії.

Разом з тим короткостроковий рейтинг України за зобов'язаннями в іноземній валюті підтверджений на рівні "С". Довгостроковий і короткостроковий рейтинги за зобов'язаннями в національній валюті залишені на рівні "В-/В", рейтинг за національною шкалою - на рівні "uaBB +".

Прогноз зміни довгострокових рейтингів - "негативний".

На даний момент S & P вважає, що за відсутності значних позитивних змін (яких воно поки не очікує) "цілком ймовірний дефолт" України.

"Негативний" прогноз по суверенних рейтингах України відображає той факт, що, на думку S & P, щоб уникнути вибіркового дефолту або реструктуризації зобов'язань в стресовій фінансовій ситуації уряду України все ще належить забезпечити достатнє фінансування із зовнішніх джерел.

За оцінками S & P, обсяг міжнародних резервів України скоротився з \$ 20,4 млрд. у грудні до \$ 17,8 млрд. на кінець січня. Водночас значний дефіцит по рахунку поточних операцій (близько 9 % ВВП в 2013 р.) і підвищений попит населення на іноземну валюту будуть чинити тиск на міжнародні резерви країни.

АПК -інформ

19.02.2013

Дефіцит сертифікованих елеваторів може стати стримуючим фактором для експорту українського зерна - експерт

За період з липня 2013 р. по січень 2014 включно з України було експортовано 21,1 млн. тонн зернових і зернобобових, що на 29 % перевищує показник за аналогічний період 2012/13 МР. Про це у своїй доповіді в рамках круглого столу "Сучасне агровиробництво: експортна орієнтація , ефективне управління ризиками, збільшення капіталізації"повідомив аналітик ІА "АПК -Інформ" Андрій Купченко.

Також доповідач зазначив, що експортний потенціал зернового ринку в поточному сезоні оцінюється в 31,7 млн. тонн. На сьогоднішній день забезпечено близько 67 % очікуваних поставок зерна на зовнішні ринки. Таким чином, за ті 5

місяців сезону необхідно експортувати 10,6 млн. тонн зернових, що відповідає середньомісячній інтенсивності відвантажень 2,1 млн. тонн.

Перевалочні потужності в портах України на сьогоднішній день цілком відповідають зазначеним темпам відвантажень, що підтверджується рекордним експортом в грудні 2013 р., коли було експортовано близько 5,3 млн. тонн насипних вантажів, з яких 4,8 млн. тонн склало зерно. У той же час, відзначив експерт, в країні спостерігається дефіцит сертифікованих елеваторів, загальна ємність яких оцінюється в 32,7 млн. тонн при загальному валовому зборі зернових і олійних культур 79,1 млн. тонн. Сформована ситуація, по-перше, не дозволяє здійснювати якісний і швидкий підрібок зерна до базових кондицій і, по-друге, не дозволяє здійснювати оперативне відвантаження великих експортних партій, підсумував аналітик.

АПК -інформ

18.02.2014

Держсільгоспінспекція не проти обороту ГМО культур в Україні, але хоче взяти його під контроль

Державна інспекція сільського господарства України з метою контролю над оборотом генетично модифікованої продукції пропонує створити національний реєстр і запровадити декларування такої продукції.

Для врегулювання проблем обігу такої продукції в Держсільгоспінспекції вважають за необхідне встановити чіткий контроль за її вирощуванням, зберіганням, транспортуванням і використанням. За порушення законодавства у сфері обігу ГМ - продукції пропонується визначити і встановити чітку відповідальність.

За словами глави Держсільгоспінспекції Владислава Гончаренка, реалізувати ці завдання можна шляхом внесення необхідних змін в українське законодавство.

"Такий контроль можливий тільки в разі законодавчого закріплення, тому потрібно розробити відповідні зміни до чинного законодавства, які врегулюють чіткий механізм обігу ГМО: від землі, а саме від насіння, які закладаються в неї, і до процесу використання вирощеної продукції", - зазначив В. Гончаренко, слова якого цитуються в повідомленні.

Глава відомства також зазначив, що зміни до законодавства мають передбачити наявність відповідних буферних зон для вирощування ГМ -продукції, окремих сховищ і визначити безпечний процес її експорту.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

18.02.2014

В Україні в доброму та задовільному стані знаходяться 93 % посівів озимих - Мінагропрод

До 14 лютого стан посівів озимих культур на 7,3 млн. га (93 %) оцінювався як добрий і задовільний. Про це повідомляє прес -служба Міністерства аграрної політики та продовольства України .

При цьому, як наголошується в повідомленні, в слабкому та зрідженому стані озимі знаходилися на 0,5 млн. га, або 7 % площ.

У Мінагропроді також відзначили, що на окремих полях у Полтавській області через низькі температури і відсутність сніжного покриву в січні і початку лютого загинуло 15-23 % посівів озимої пшениці. Посіви озимого жита в цих умовах збереглися на 100 %.

АПК -інформ

14.02.2014

Аграрний фонд готовий поставляти областям борошно за фіксованими цінами

Для регулювання цінових коливань на споживчих ринках хліба Аграрний фонд в поточному році продовжує виконувати функцію державного оператора із забезпечення хлібопекарських підприємств борошном для виробництва соціальних сортів хліба.

Між ВАТ "Аграрний фонд" та борошномельними підприємствами в 20 областях укладені договори на переробку 124 тис. т зерна. Переробка зерна з державних запасів уже здійснюється на переробних підприємствах Волинської, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Луганської, Полтавської, Харківської, Черкаської та Чернівецької областей.

Обсяги поставок борошна за заявками обласних державних адміністрацій визначені на рівні 82 тис. т щомісяця. Для здійснення товарних інтервенцій борошном укладаються тристоронні договори між ВАТ "Аграрний фонд", обласними державними адміністраціями та хлібопекарськими підприємствами.

Найбільш активно сьогодні борошно отримують хлібопекарські підприємства Івано - Франківської, Полтавської та Чернівецької областей.

Реалізація борошна відбувається за фіксованими цінами, які становлять: вищий сорт - 2896 грн./т, перший сорт - 2711 грн./т , другий сорт - 2381 грн./т , житнє - 2279 грн./т.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

13.02.2014

Міндоходів проконсультує аграріїв з питання відшкодування ПДВ

Міністерство доходів і зборів України планує найближчим часом провести узагальнюючу консультацію для сільгоспвиробників України з питання відшкодування податку на додану вартість (ПДВ) при операціях із зерновими і технічними культурами. Про це повідомив глава відомства Олександр Клименко.

"Ми надамо узагальнюючу консультацію аграріям. Ви знаєте, що Міндоходів виступило ініціатором продовження дії нульової ставки ПДВ по даній продукції. Ми не змінюємо своїх переконань, але в рамках чинного законодавства направимо роз'яснення, як це питання буде адмініструватися. Той, хто має право в рамках Податкового кодексу на бюджетне відшкодування, повинен це право використати" , - заявив О. Клименко.

Разом з тим, міністр не надав ніяких подробиць щодо консультацій.

Як повідомлялося, держбюджет на 2014 р. передбачає відшкодування ПДВ при експорті зерна.

Нульовий ПДВ для операцій із зерном діє з 2011 р. При цьому з скасуванням ПДВ було скасовано і відшкодування цього податку зернотрейдерам.

Протягом минулого року аграрні асоціації неодноразово виступали з проханням до влади повернути ПДВ при експортних операціях із зерном, заявляючи про те, що відстрочка повернення цього податку аграріям може розцінюватися як перешкоджання вільній торгівлі.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

12.02.2014

Аграрний фонд України буде реалізовувати міндобрива по 3330-3360 грн./т - Присяжнюк

Аграрний фонд України планує закупити близько 60 тис. тонн мінеральних добрив і реалізовувати їх аграріям за ціною, яка не перевищуватиме 3330-3360 грн./т. Про це заявив в.о. міністра аграрної політики і продовольства України Микола Присяжнюк.

За його словами, через посередницькі схеми ціни на міндобрива зросли на 20-30%, у зв'язку з чим у структурі витрат на весняно-польові роботи з необхідних 50 млрд. грн. витрати на добрива складуть близько 10 млрд. грн.

"Щоб уникнути посередницьких націнок, було прийнято рішення, що заводи продаватимуть добрива безпосередньо через регіональні представництва. Крім того, частина добрив буде реалізована через Аграрний фонд та Державну продовольчо-зернову корпорацію України без додаткових фінансових навантажень", - зазначив М.Присяжнюк.

АПК -інформ

11.02.2014

Мінагрополітики планує пілотний проект з відновлення систем зрошення в Україні

Міністерство аграрної політики та продовольства пропонує почати реалізацію проекту з відновлення систем зрошення на півдні України, почавши модернізацію іригаційних систем на Каховському каналі. Про це повідомив в. о. міністра аграрної політики і продовольства Микола Присяжнюк.

"Ми робимо пілотний проект, яким буде передбачено відновлення систем зрошення на площі 250 тис. га ... на базі Каховського каналу", - сказав Присяжнюк.

За його словами, попередня вартість цього проекту становить \$ 1,2 млрд., а для його фінансування буде проведений тендер, в якому, як очікується, візьмуть участь Експортно-імпорتنний банк Китаю, Європейський банк реконструкції та розвитку та Експортно-імпорتنний банк США.

"Для фінансування ми створимо держпідприємство і проведемо тендер на фінансування", - уточнив глава відомства.

При цьому міністр зазначив, що через тиждень відповідну постанову з проведення пілотного проекту буде винесено на розгляд Кабінету Міністрів.

Як повідомлялося, в жовтні 2013 М.Присяжнюк повідомив, що Україна має намір залучити у Експортно-імпортного банку Китаю кредит на \$ 3 млрд. під державні гарантії для відновлення системи зрошення на півдні країни. Повідомлялося, що ставка по кредиту складе 6,5 % річних, включаючи всі витрати. Термін погашення кредиту - 10 років. Виплата повинна початися через п'ять років після видачі позики. За словами міністра, залучених коштів вистачить на те, щоб відновити систему зрошення на 1,2-1,4 млн. га, тоді як все відновлення зрошення необхідно провести на 2,5 млн. га.

У грудні минулого року Присяжнюк заявляв, що підписання відповідної кредитної угоди знаходиться на фінальній стадії, проте дані домовленості не були підписані до цих пір.

Каховський канал проходить по території Херсонської та Запорізької областей.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

07.02.2014

Верховній Раді пропонують відкрити ринок для імпортного цукру

У Верховну раду внесений законопроект № 4107, в якому пропонується скасувати квоти на виробництво цукру для внутрішнього ринку, а також мінімальні ціни на цукор і цукровий буряк. Зміни можуть торкнутися і імпорту цукру. Автори документа пропонують знизити ввізні мита на цукор-сирець і тростинний цукор з 50 % до 5 %.

Прийняття законопроекту дозволить лібералізувати ринок і забезпечити вітчизняних споживачів широким асортиментом якісного цукру за низькою ціною, наголошується в пояснювальній записці. Зниження ставок мита в кінцевому підсумку дозволить збільшити надходження до бюджету. У документі вказується, що щорічно до держбюджету надходить близько 8 млн. гривень від імпорту цукру в розмірі 1,5 тис. т. У разі прийняття законопроекту планується, що ці надходження досягнуть 250 млн. гривень.

Скасування мінімальної ціни на цукор і цукровий буряк дозволить учасникам ринку знизити ризики при виробництві. "При надвиробництві цукру найчастіше ціна на нього нижче мінімальної. Наслідками цього можуть бути штрафи. Крім цього переробники втрачають прибуток, так як ПДВ виплачується за мінімальною ціною, а не ринковою", - говорить незалежний експерт ринку цукру Олексій Крутибч (колишній топ-менеджер агрокомпаній "Укррос" і "Інсеко"). За словами голови правління Національної асоціації цукровиробників "Укрцукор" Миколи Ярчука, скасування мінімальних цін на цукор не вигідна фермерам. "При непрогнозованості ціни підвищуються ризики того, що виробник може працювати собі у збиток. Як наслідок, це, очевидно, позначиться на скороченні посівів", - пояснює він.

Квотування на виробництво цукру для внутрішнього ринку дозволить зменшити бюрократію. "Ця норма не регулюється. Виробила компанія чи 10 тис. т або 12 тис. т, ніхто не стежить за цим", - зазначає народний депутат Олександр Мирний, який є засновником сільгосппідприємства "Агрос- Віста". За словами пана Ярчука, скасування квот на виробництво цукру призведе до того, що частина заводів будуть змушені закритися. "Скасування цієї норми вигідна великим переробникам. При зниженні конкуренції ціни на цукор підвищаться", - говорить він.

Прийняття закону зіграє на руку в першу чергу імпортерам і компаніям, заводи яких дозволяють переробити тростинний цукор, припускає пан Мирний. "Зараз на ринку цукру дефіцит після профіциту, який спостерігався в 2011-2012 роках. Тому при зниженні мита збільшиться імпорт, в першу чергу з ринків Білорусії і Росії", - зазначає він. За даними Національної асоціації цукровиробників "Укрцукор", в поточному сезоні в країні було вироблено 1,2 млн.т цукру проти 2,3 млн. т в минулому при внутрішньому споживанні в 1,8 млн. т.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

05.02.2014

Девальвація гривні не зробить істотного впливу на ринок зернових

Внаслідок девальвації гривні за останні два тижні вартість зернових культур на внутрішньому ринку підвищилася в середньому на 100-150 грн./т, однак цей ефект буде нівельований зростанням вартості імпортованих матеріально-технічних ресурсів. Таку думку висловив генеральний директор Української аграрної конфедерації (УАК) Сергій Стоянова.

"Як впливає на зерновий ринок девальвація гривні зрозуміло: з одного боку, робить більш конкурентоспроможними експорт, тобто, виходить, що за валютну ціну компанії-експортери можуть більше заплатити гривень при купівлі зерна у товаровиробника. Але з іншого боку, якщо нічого не зміниться і гривня не відіграє назад, не ревальвує до тих значень, які були - 8,2-8,3 грн. за долар, то девальвація призведе до підвищення вартості газу, продуктів переробки нафти, мінеральних добрив, насіння", - сказав С.Стоянов.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

05.02.2014

Мінагрополітики пропонує регіонам дешеве борошно з Аграрного фонду для утримання цін на соціальні сорти хліба

Регіональній владі слід активніше укладати договори з Аграрним фондом на постачання борошна для забезпечення стабільних цін на соціальні сорти хліба. Про це заявив міністр аграрної політики і продовольства Микола Присяжнюк на селекторній нараді з представниками місцевої влади.

"Хочу звернути увагу на забезпечення стабільної цінової ситуації на соціальні сорти хліба. Сьогодні є тенденція зростання ціни на борошно, яка вже наближається до позначки, за якої Аграрний фонд повинен здійснювати товарні інтервенції", - сказав міністр.

Також в ході наради М. Присяжнюк доручив органам влади на місцях стабілізувати цінову ситуацію на ринку продуктів харчування, зазначивши, що в магазинній роздрібній мережі вони зараз пропонуються в 1,5 рази дорожче, ніж на сільськогосподарських ярмарках і продовольчих ринках.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

05.02.2014

В Україні буде спрощено систему реєстрації оренди земельних паїв

З 12 лютого 2014 р. в Україні буде спрощено систему реєстрації права оренди земельних паїв. Про це заявив голова Державної реєстраційної служби Дмитро Ворона.

"Раніше, щоб зареєструвати оренду земельного паю, ми повинні були спочатку зареєструвати право власності на саму земельну ділянку, потім - договір оренди на неї, і тільки після цього можна було оформити продовження цього договору. З 12 лютого

ми зможемо безпосередньо в реєстрі в окремому розділі без первинної реєстрації права власності реєструвати договори оренди та їх продовження. Таким чином, ми значно спростимо реєстраційні дії. Це особливо актуально для сільської місцевості, де сьогодні оформляється дуже велика кількість паїв на землю та їх оренда", - зазначив Дмитро Ворона.

Він також додав, що таке нововведення значно покращить ситуацію в галузі і позитивно вплине на обслуговування громадян Укрдержреєстром.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

04.02.2014

Підприємства АПК України в 2013 р. виробили продукції на 254 млрд. грн. та перерахували до держбюджету 47 млрд. грн. - МінАПІП

У 2013 р. підприємства агропромислового комплексу України виробили продукції на загальну суму 254 млрд. грн. Про це повідомила прес-служба Міністерства аграрної політики та продовольства з посиланням на слова глави відомства М. Присяжнюка.

"Обсяг сільськогосподарського виробництва в 2013 р. виріс на 14 %. в цілому ж продукції АПК було вироблено більш, ніж на 254 млрд. грн.", - інформував міністр.

М.Присяжнюк також повідомив, що минулого року виробництво рослинницької продукції порівняно з 2012 р. збільшилося на 18 %, а обсяг випуску продукції тваринництва зріс на 5 %. При цьому податкові відрахування до державного бюджету підприємств АПК в 2013 р. склали 47 млрд. грн.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

04.02.2014

МінАПІП України прогнозує скорочення врожаю зерна в 2014 р. до 62,1 млн. т

Згідно прогнозу Міністерства аграрної політики і продовольства, урожай зернових і зернобобових культур в Україні в 2014 р. може скласти 62,1 млн. т, проти рекордних 63 млн. т торік .

За попередніми даними міністерства, урожай ранніх зернових цього року складе 30,9 млн. т (-1 % до 2013 р.). Зокрема, валовий збір пшениці очікується на рівні 21,2 млн. т (-4,7 %), ячменю - 8,3 млн. т (+10 %), кукурудзи - 30,2 млн. т (-2,2 %).

Також у міністерстві прогнозують скорочення врожаю соняшника в 2014 р. до 9,3 млн. т (-15,4 %) і ріпаку - до 2,1 млн. т (-12,9 %). Водночас, урожай сої може бути збільшений на 6,7 % і складе 2,9 млн. т.

Крім того, за прогнозом Мінагрополітики, в 2014 р. на чверть зросте і валовий збір цукрових буряків - до 13,4 млн. т.

Як повідомлялося, за прогнозом Мінагрополітики, площа сівби озимих та ярих зернових культур в Україні під урожай 2014 складе 16,5 млн. га, що на 1,6 % більше, ніж під урожай 2013 при цьому площі під технічними культурами орієнтовно складуть 7,3 млн. га , що на 4,6 % менше торішніх.

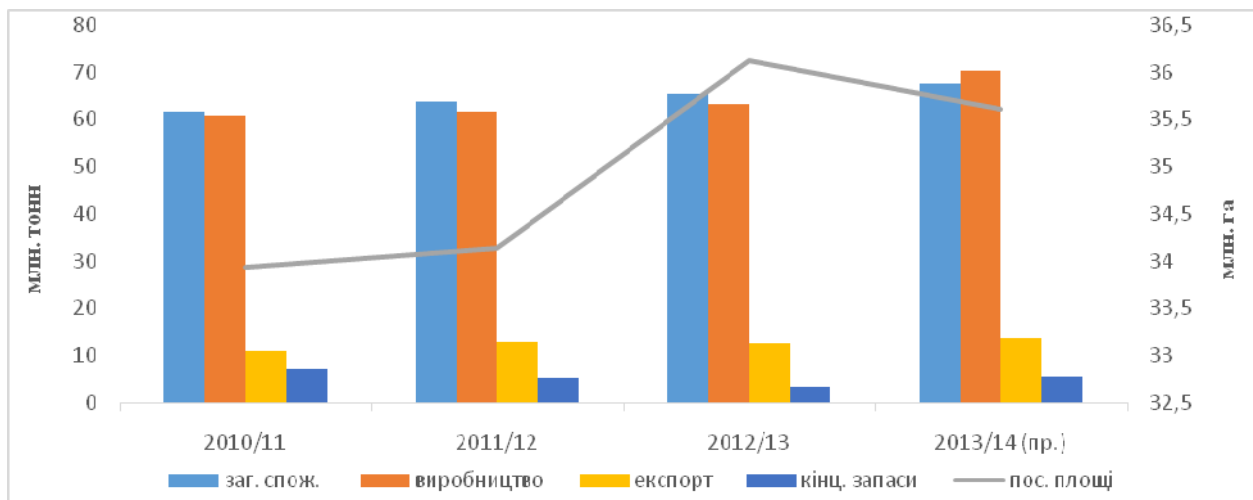
Інформаційна компанія "ПроАгро"

4. АНАЛІТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ РІПАКУ ТА РІПАКОВОЇ ОЛІЇ У 2013/14 МАРКЕТИНГОВОМУ РОЦІ

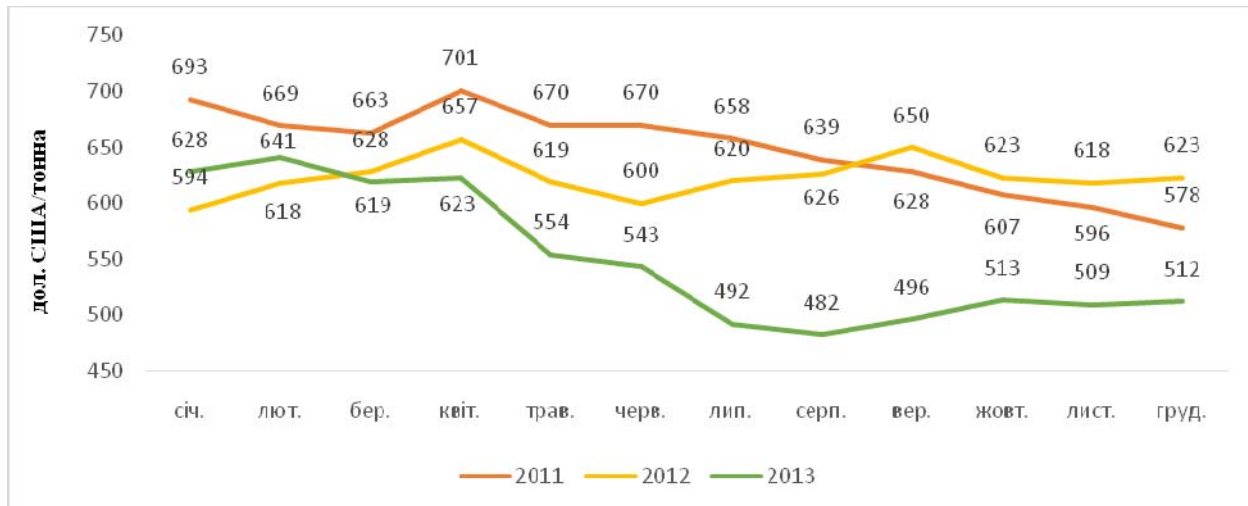
Дем'янчук В. В.,
кандидат с-г наук, експерт IPAR

Виробництво насіння ріпаку в світі у 2013/14 маркетинговому році (рис. 1) очікується в обсязі 70,12 млн. т. Це на 7,1 млн. т. (на 11,3%) більше, ніж у попередньому маркетинговому році. Зростатимуть також обсяги світової торгівлі насінням ріпаку (на 1,1 млн. т. або на 8,8%), - до 13,57 млн. т., та обсяги запасів на кінець маркетингового року (на 2,44млн. т. або на 77,2%), - до 5,56 млн. т. Обсяги загального внутрішнього споживання насіння ріпаку в світі зростуть до 67,51 млн. т. (на 2,18 млн. т. або на 3,3%). Слід зазначити, що протягом останніх маркетингових років зростання обсягів виробництва насіння ріпаку становитиме 9,5 млн. т. (15,8%) при збільшенні площ посівів цієї культури на 1,69 млн. гектарів (5%).

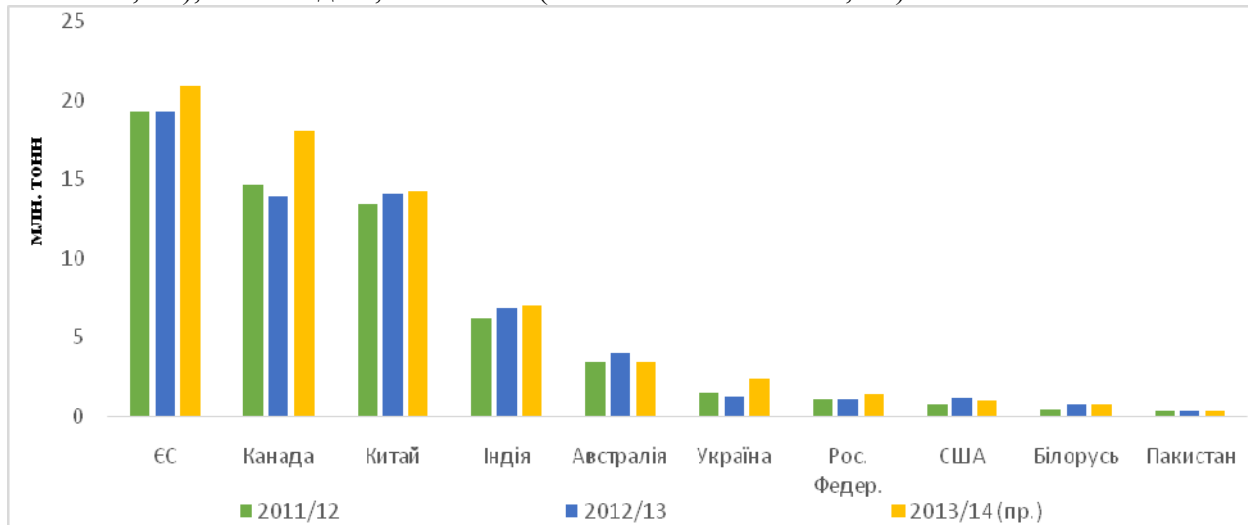
1. Виробництво насіння ріпаку в світі у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Динаміка цін насіння ріпаку на світовому ринку (рис. 2) за 2011 – 2013 р. р. в цілому свідчить про наявність чіткої тенденції щодо їх зниження. Разом з тим, слід відзначити, що протягом 2012 р. не спостерігалось суттєве їх коливання, на відміну від 2011 та 2013 років.

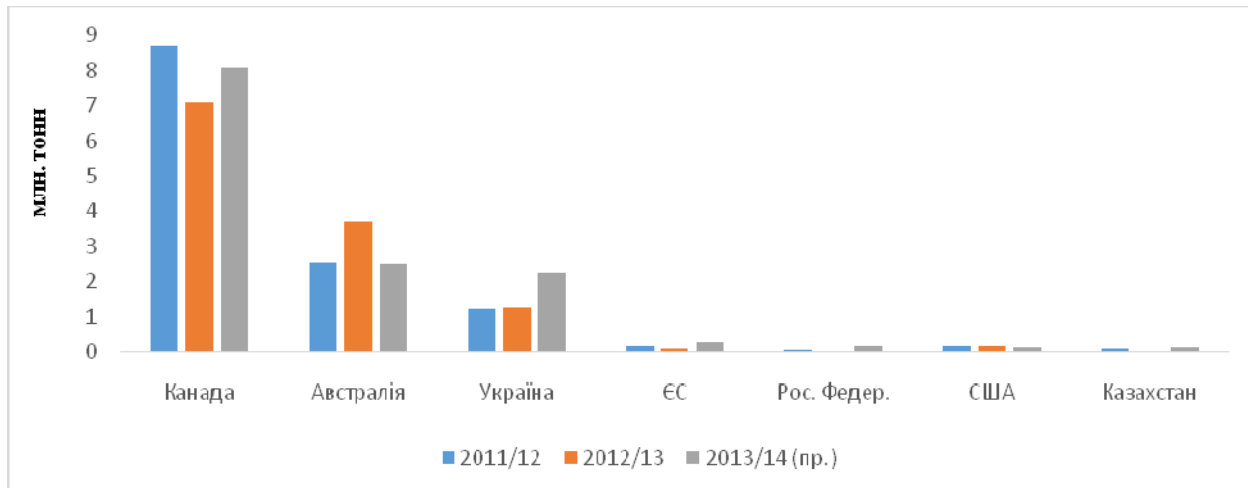
2. Ціни на насіння ріпаку на світовому ринку (Europe, 00, cifHamburg) у 2011 – 2013 роках (джерело – FAO, з посиланням на OilWorld).

У 2013/14 МР очікується збільшення виробництва насіння ріпаку (рис. 3) в розрізі його провідних світових виробників (у порівнянні з минулим маркетинговим роком)- у ЄС – до 20,85 млн. т. (на 1,64 млн. т. або на 8,5%), Канаді – до 18 млн. т. (на 4,1 млн. т. або на 29,5%), Китаї – до 14,2 млн. т. (на 193 тис. т. або на 1,4%), Індії – до 7 млн. т. (на 200 тис. т. або на 2,9%), Україні – до 2,353 млн. т. (на 1,149 млн. т. або в 1,9 рази), Російській Федерації – до 1,4 млн. т. (на 367 тис. т. або на 35,5%). Також можливе деяке зменшення його виробництва в Австралії – до 3,4 млн. т. (на 610 тис. т. або на 15,2%), США – до 1,004 млн. т. (на 108 тис. т. або на 9,7%).

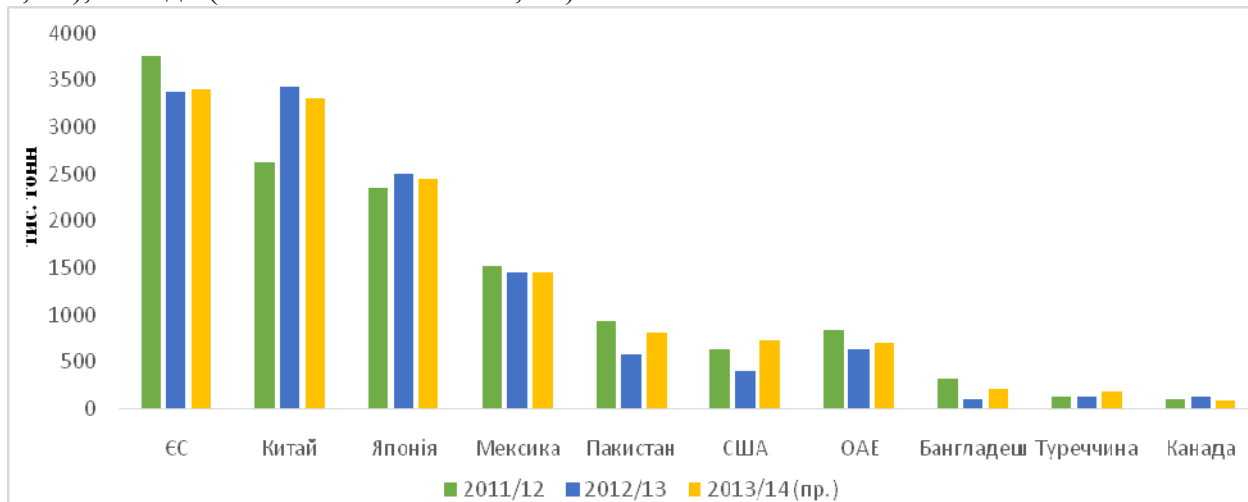
3. Провідні виробники насіння ріпаку в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Найбільшими світовими експортерами насіння ріпаку у 2013/14 МР (рис. 4) будуть Канада (8,1 млн. т.), Австралія (2,5 млн. т.) та Україна (2,23 млн. т.), на які припадатиме 94,5% обсягів його світової торгівлі. Рівень зростання обсягів його експорту з окремих країн, у порівнянні із 2012/13 МР, виглядає наступним чином – з Канади – на 985 тис. т. (на 13,8%), України – на 1,961 млн. т. (в 1,76 рази), ЄС – на 177 тис. т. (у 2,9 рази), Російської Федерації – на 130 тис. т. (у 7,5 рази). Можливе зменшення обсягів експорту з Австралії на 1,221 млн. т. (на 32,8%).

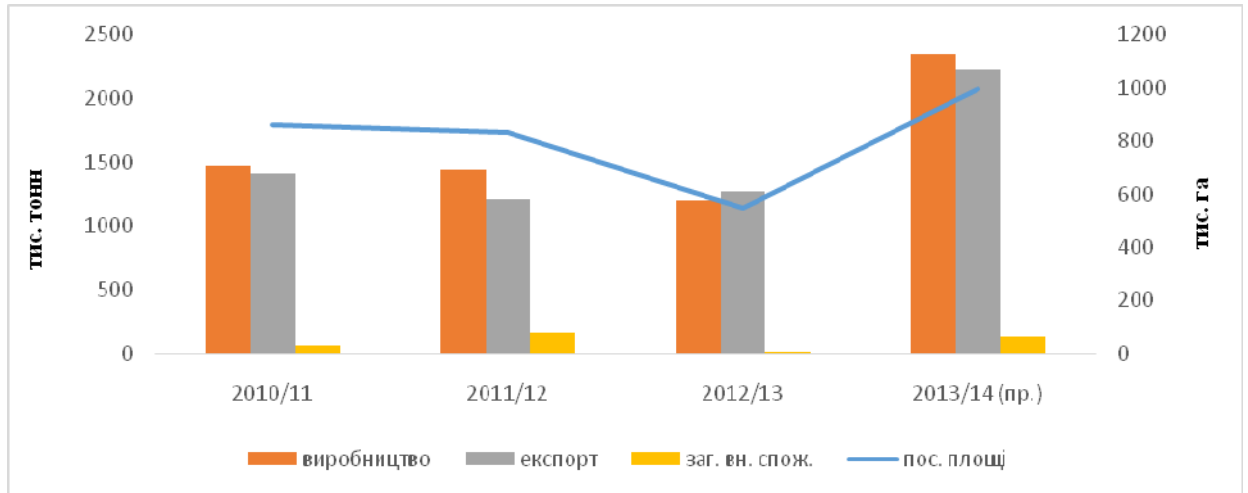
4. Провідні експортери насіння ріпаку в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

На відміну від провідних світових експортерів насіння ріпаку, склад основних його імпортерів більш різноманітний, як за обсягами, так і в географічній площині (рис. 5). Очікується, що найбільші його обсяги будуть завезені у ЄС (3,4 млн. т.), Китай (3,3 млн. т.), Японію (2,45 млн. т.), Мексику (1,45 млн. т.), Пакистан (800 тис. т.), США (724 тис. т.), ОАЕ (700 тис. т.). До цього слід додати, що у порівнянні із минулим маркетинговим роком, дещо збільшиться обсяг імпорту насіння ріпаку до Пакистану (на 223 тис. або на 38,6%), США (на 331 тис. т. або в 1,84 рази), ОАЕ (на 69 тис. т. або 10,9%), Бангладеш (на 100 тис. т. або вдвічі), Туреччини (на 57 тис. т. або на 48,3%), а також зменшиться – до Китаю (на 121 тис. т. або на 3,5%), Японії (на 45 тис. т. або на 1,8%), Канади (на 43 тис. т. або на 33,6%).

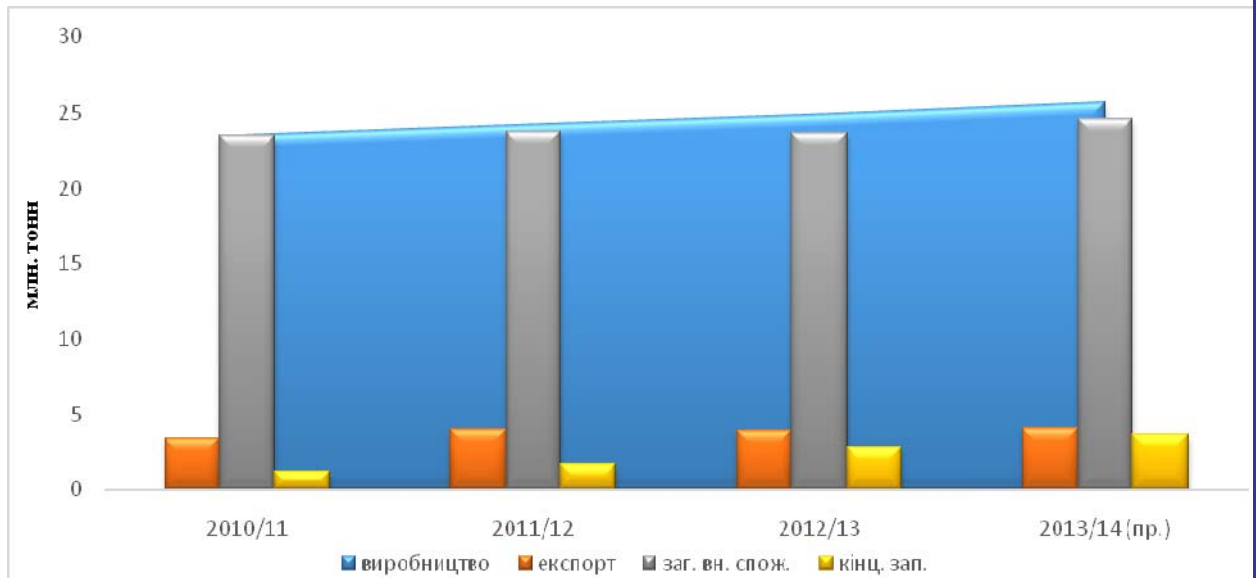
5. Провідні імпортери насіння ріпаку в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Щодо виробництва насіння ріпаку в Україні (рис. 6), то, як вже було зазначено вище, у 2013/14 МР очікується його суттєве зростання, особливо у порівнянні з минулим маркетинговим роком, - обсяги виробництва зростуть до 2,353 млн. т. (в 1,9 рази), а експорт – до 2,23 млн. т. (в 1,76 рази). При цьому посівні площі очікуються до збільшення на 449 тис. гектарів (в 1,82 рази). В цілому такі результати забезпечуватимуть Україні шосте місце в рейтингу провідних світових виробників насіння ріпаку та третю позицію серед його експортерів.

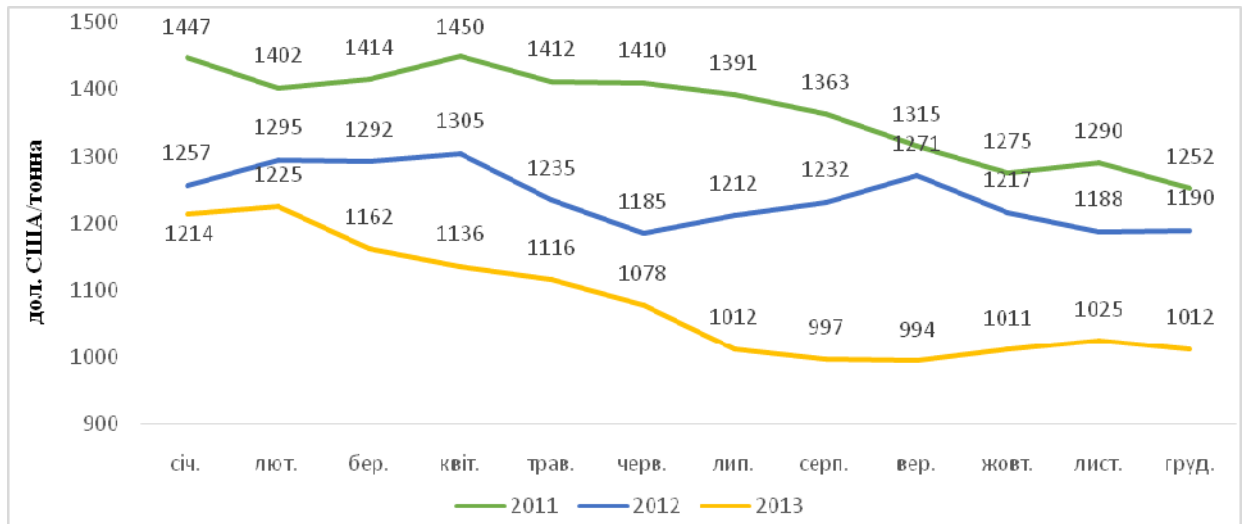
6. Виробництво насіння ріпаку в Україні у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Прогноз виробництва ріпакової олії в світі у 2013/14 МР становить 25,709 млн. т. (рис. 7), що перевищує показник попереднього маркетингового року на 817 тис. т. (на 3,3%). Обсяги світової торгівлі ріпакової олії оцінюються в обсязі 4,068 млн. т. (на 135 тис. т. або на 3,4% більше, ніж у 2012/13 МР). Обсяги загального внутрішнього споживання ріпакової олії в світі не зазнали суттєвих змін протягом останніх трьох маркетингових років (23,5 – 23,8 млн. т.) та у поточному маркетинговому році прогнозуються в обсязі 24,64 млн. т. В той же час у 2013/14 МР очікується суттєве збільшення показника запасів на кінець маркетингового року – на 837 тис. т. або на 29,6% у порівнянні із попереднім періодом.

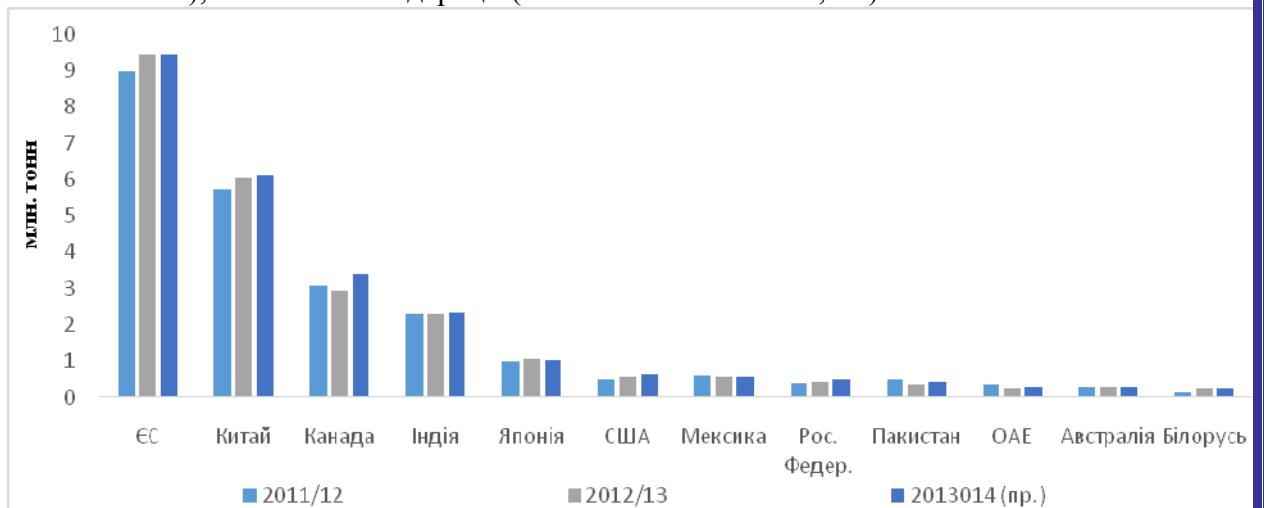
7. Виробництво ріпакової олії в світі у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Динаміка цін на ріпакову олію протягом 2011 – 2013 р. р. (рис. 8) свідчить про стійку тенденцію щодо їх зниження. До цього також слід додати, що у 2012 р. ціни відзначалися значно меншою мінливістю, ніж у 2011 та 2013 роках.

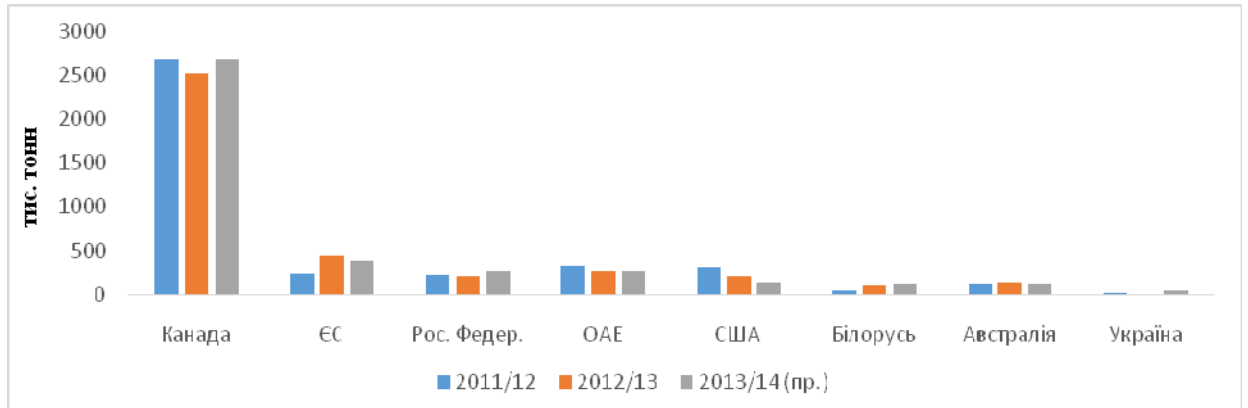
8. Ціни на ріпакову олію на світовому ринку (Dutch, fobex-mill) у 2011 – 2013 роках (джерело –FAO, з посиланням на OilWorld).

Враховуючи те, що світовий ринок ріпакової олії відзначається достатньо високою стабільністю, не очікується певних суттєвих змін в рейтингу її провідних виробників у 2013/14 МР (рис. 9) – ЄС (9,421 млн. т.), Китай (6,116 млн. т.), Канада (3,4 млн. т.), Індія (2,33 млн. т.), Японія (1,012 млн. т.), США (636 тис. т.), Мексика (580 тис. т.), Російська Федерація (478 тис. т.), Пакистан (423 тис. т.), ОАЕ (293 тис. т.), Австралія (284 тис. т.), Білорусь (240 тис. т.). Разом з тим, слід відзначити можливе зростання її виробництва (у порівнянні із попереднім роком) у наступних країнах – Китаї (на 71 тис. т. або на 1,2%), Канаді (на 405 тис. т. або на 13.7%), США (на 88 тис. т. або на 16%), Російській Федерації (на 62 тис. т. або на 14,9%).

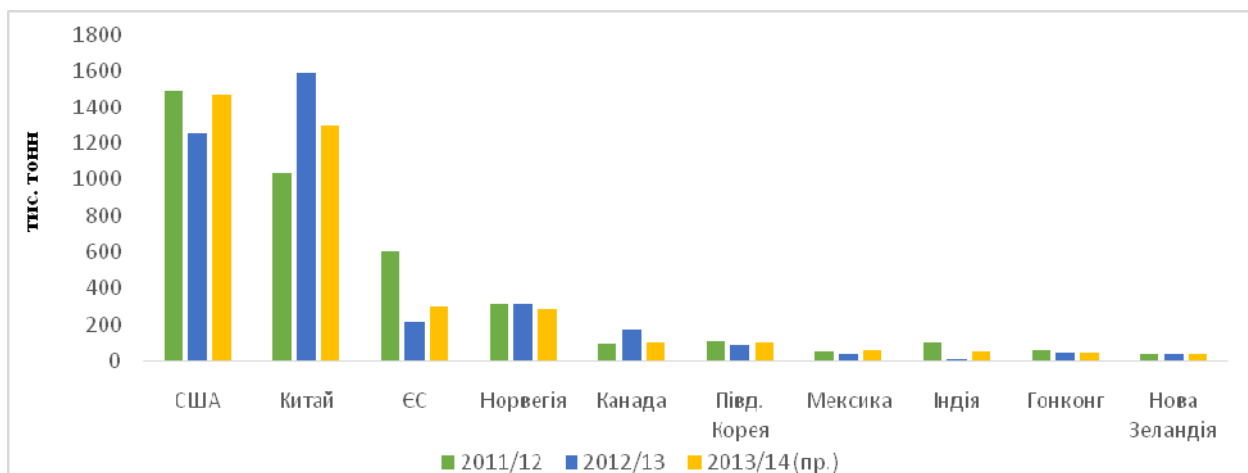
9. Провідні виробники ріпакової олії в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Практично те саме можна зазначити і щодо змін у рейтингу провідних експортерів ріпакової олії (рис. 10), в якості яких у поточному маркетинговому році визначаються Канада (2,68 млн. т.), ЄС (380 тис. т.), Російська Федерація (270 тис. т.), ОАЕ (265 тис. т.), США (136 тис. т.), Білорусь (120 тис. т.), Австралія (115 тис. т.) та Україна (45 тис. т.). Слід відзначити певне зростання обсягів експорту ріпакової олії (у порівнянні із 2012/13 МР) з Канади (на 164 тис. т. або на 6,5%), Російської Федерації (на 67 тис. т. або на 33%), Білорусі (на 16 тис. т. або на 15,4%), а також їх можливе зменшення – з ЄС (на 65 тис. т. або на 14,6%), США (на 79 тис. т. або на 36,7%). Очікується, що експорт ріпакової олії з України збільшиться до 45 тис. т. проти 4 тис. т. у 2012/13 МР.

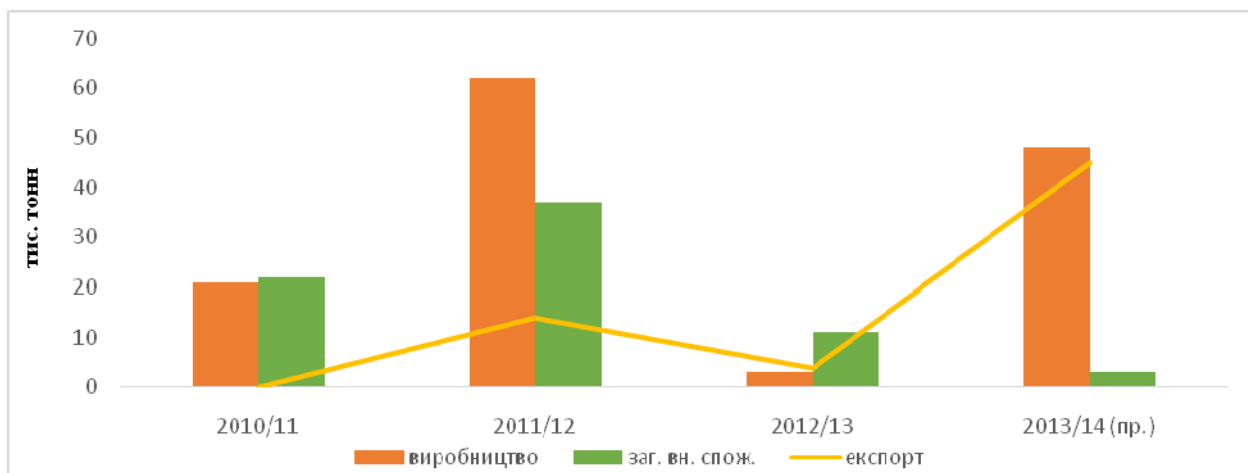

10. Провідні експортери ріпакової олії в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Провідні імпортери ріпакової олії у 2013/14 МР (рис. 11) – США (1,475 млн. т.), Китай (1,3 млн. т.), ЄС (300 тис. т.), Норвегія (285 тис. т.), Канада (100 тис. т.), Південна Корея (100 тис. т.), Мексика (55 тис. т.), Індія (50 тис. т.), Гонконг (45 тис. т.), Нова Зеландія (35 тис. т.). При цьому очікується збільшення обсягів імпорту ріпакової олії (у порівнянні із 2012/13 МР) до США (на 223 тис. т. або на 17,8%), ЄС (на 90 тис. т. або на 42,8%), Південної Кореї (на 18 тис. т. або на 22%), Мексики (на 20 тис. т. або на 57,1%), а також зменшення – до Китаю (на 298 тис. т. або на 18,6%), Норвегії (на 29 тис. т. або на 9,2%), Канади (на 70 тис. т. або на 41,2%).

11. Провідні імпортери ріпакової олії в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

12. Виробництво ріпакової олії в Україні у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

В Україні у 2013/14 МР очікується суттєве зростання виробництва ріпакової олії, у порівнянні з попереднім періодом) – до 48 тис. т. (проти 3 у 2012/13 МР), а обсяги експорту можуть зрости до 45 тис. т. (у 2012/13 МР – 4 тис. т.), що забезпечить Україні 16 позицію серед її світових виробників та 8 – серед світових експортерів.

При підготовці інформації використані матеріали Департаменту сільського господарства США (www.fas.usda.gov) та ФАО (<http://www.fao.org>)

ПРОГНОЗ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА КУКУРУДЗИ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ У 2013/14 МАРКЕТИНГОВОМУ РОЦІ

Ємельянова Ж.Л.,
канд. геогр. наук, експерт ІРАР

Світове виробництво зерна кукурудзи в останні п'ять маркетингових років (2009/10-2013/14) щорічно зростає – в 2013/14 маркетинговому періоді порівняно з 2009/10 МР воно збільшиться на 141,18 млн. тонн (на 17%). Слід відмітити, що виробництво кукурудзи за цей період стабільно зростає в ряді країн: в Україні воно зросло в 2,9 разів, Росії – в 2,7 рази, Індії – на 37%, Індонезії – на 33%, Китаї - на 32%.

Також зазначимо, що за останні чотири маркетингові періоди збільшились і посівні площі в світі під кукурудзою (на 12,4 млн. га або на 7%), зокрема в Китаї - на 3,6 млн. га (на 11%), США – на 2,5 млн. га (на 7%), Україні – на 2,2 млн. га (в 1,8 рази), ЄС – на 1,75 млн. га (на 21%), Російській Федерації – на 1,1 млн. га (в 2,1 рази), Індії – на 1,09 млн. га (на 9%), Південній Африці – на 0,34 млн. га (на 11%), Індонезії – на 0,3 млн. га (на 10%), Тайланді – на 0,1 млн. га (10%), Туреччині – на 0,09 млн. га (на 18%) та В'єтнамі – на 0,04 млн. га (на 3%). Але деякі країни дещо зменшили посівні площі під кукурудзою, зокрема Нігерія – на 0,75 млн. га (на 15%), Аргентина – на 0,45 млн. га (на 12%), Зімбабве – на 0,4 млн. га (на 30%), Мексика – на 0,26 млн. га (на 4%), Єгипет – на 0,12 млн. га (на 15%), Філіппіни – на 0,06 млн. га (на 3%).

Зростає і загальне споживання кукурудзи в світі – за останні п'ять маркетингових років воно збільшилось на 116,89 млн. тонн (на 14%), зокрема воно стабільно зростає в Китаї (в 1,3 рази), Україні (на 77%), Індії та Індонезії (по 26%), ЄС (на 18%), Бразилії (на 17%), Філіппінах (на 16%), Аргентині (на 15%), Південній Африці (на 6%).

Очікується, що у 2013/14 МР світове виробництво кукурудзи, порівняно з 2012/13 МР, збільшиться на 12,0% (на 103,78 млн. тонн) та становитиме 966,6 млн. т. Збільшаться також її загальне споживання (на 8,0% або на 73 млн. т.), експорт (на 21,0% або на 19,94 млн. т.) та кінцеві запаси (на 17,0% або на 23,3 млн. т.). Обсяги загального споживання зерна кукурудзи складуть 938,83 млн. т., а обсяги торгівлі на світовому ринку становитимуть 114,4 млн. т., запаси на кінець маркетингового року – 157,3 млн. т. (рис.1).

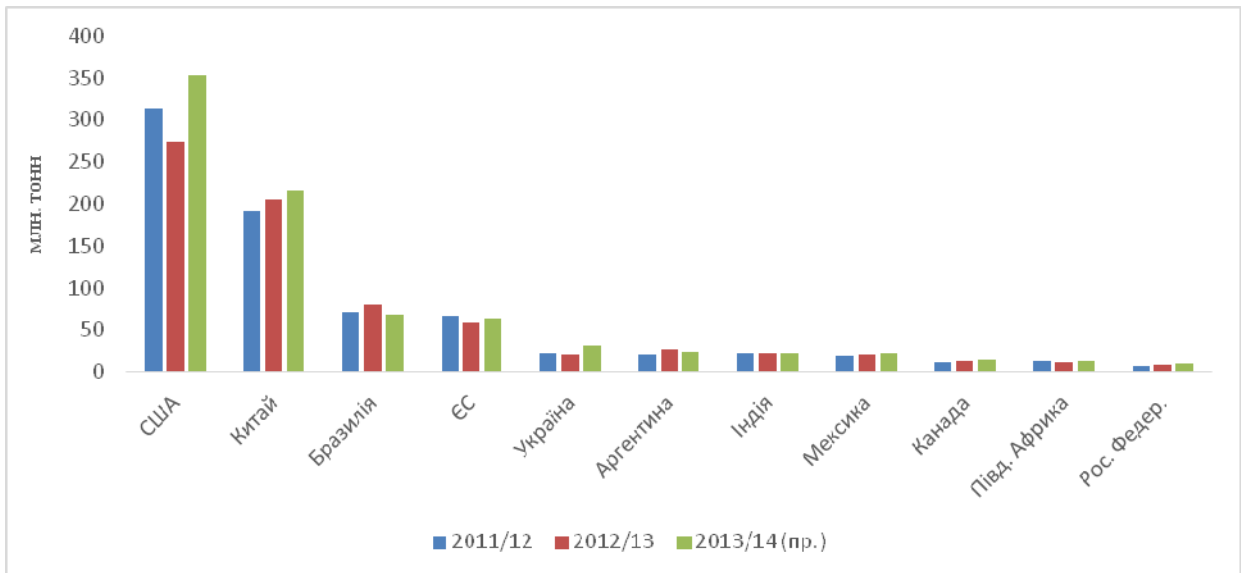
1. Виробництво зерна кукурудзи в світі у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Посівні площі в світі під кукурудзою в поточному маркетинговому році складуть 176,7 млн. га. Порівняно з минулим роком відбудеться їх незначне збільшення (на 0,36 млн. га), а в ряді країн вони зменшаться, зокрема в Бразилії – на 1,1 млн. га (на 7%), Аргентині – на 0,7 млн. га (на 18%), Мексиці – на 0,14 млн. га (на 3%), Сербії – на 0,05 млн. га (на 4%), Південній Африці – на 0,04 млн. га (на 2%), Єгипті – на 0,02 млн. га (на 3%), Зімбабве – на 0,01 млн. га (на 2%); залишаться на рівні минулого періоду - у В'єтнамі та Ефіопії.

Відмітимо, що середня врожайність кукурудзи в світі в поточному маркетинговому році, порівняно з минулим роком, зросте на 5,8 ц/га (на 11%) та складе 54,7 ц/га.

Найбільшими світовими виробниками кукурудзи є США та Китай, які виробляють біля 60% від її світового виробництва. Біля 25% світового виробництва кукурудзи виробляють Бразилія, ЄС, Україна, Аргентина, Індія та Мексика.

В 2013/14 маркетинговому році США виробить 353,7 млн. тонн (36,6% від світового виробництва), Китай – 217 млн. тонн (22,4%), Бразилія – 70 млн. тонн (7,2%), ЄС – 64,7 млн. тонн (6,7%), Україна – 30,9 млн. тонн (3,2%), Аргентина – 24 млн. тонн (2,5%), Індія – 23 млн. тонн (2,4%), Мексика – 21,7 млн. тонн (2,2%), Канада – 14,2 млн. тонн (1,5%), Південна Африка – 13 млн. тонн (1,3%), Російська Федерація – 10,7 млн. тонн (1,1%) (рис. 2).

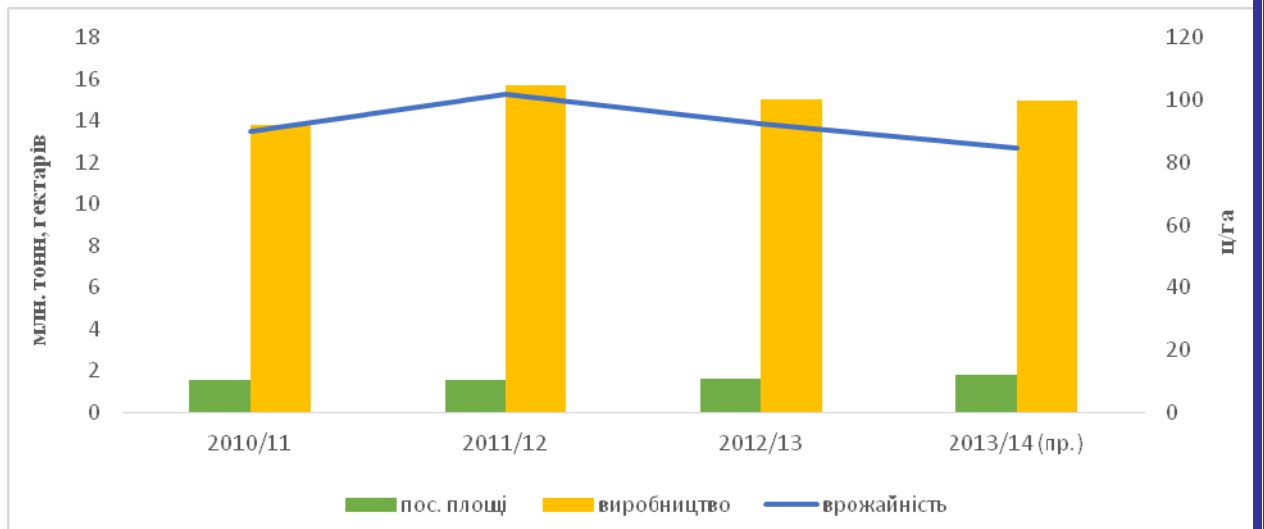

2. Провідні виробники зерна кукурудзи в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

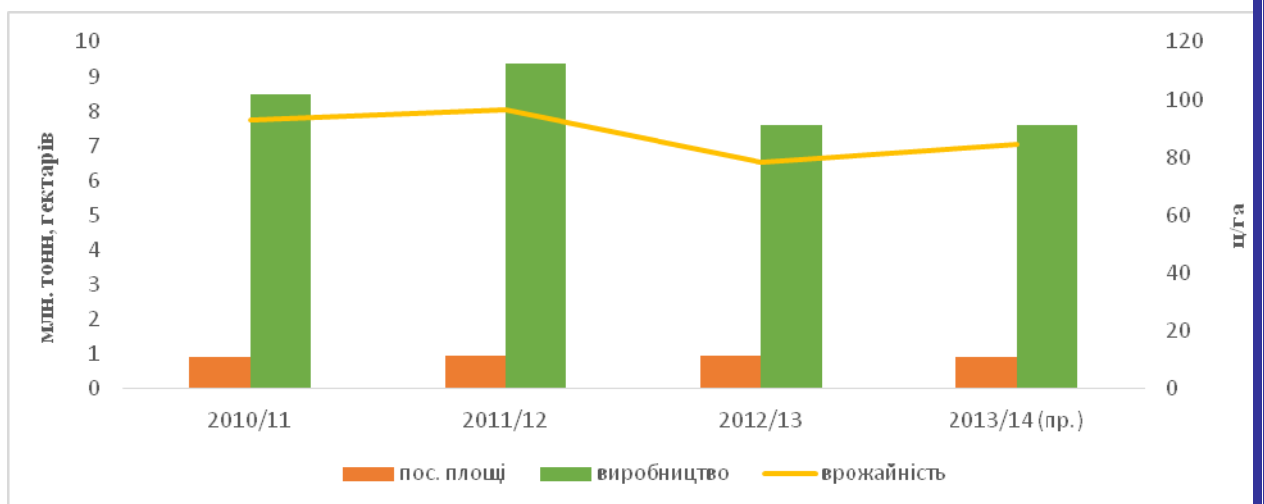
В поточному маркетинговому періоді, порівняно з минулим роком, практично в усіх провідних країнах-виробниках кукурудзи її виробництво збільшиться (виключення Аргентина – зменшення виробництва на 10% та Бразилія – на 14%): в США – на 29%, Китаї – на 5%, ЄС – на 9%, Україні – на 47%, Індії – на 3%, Канаді – на 8%, Південній Африці – на 5%, Російській Федерації – на 30%, незначно - в Мексиці. Також зросте виробництво в Сербії – на 70% та Індонезії – на 15% та незначно - в Нігерії та Філіппінах; зменшиться – в Єгипті (на 4%).

Серед країн - членів Європейського Союзу понад 50% виробництва кукурудзи виробляють Франція, Румунія, Італія. В поточному маркетинговому році Франція виробить 23,2% від загального виробництва кукурудзи в ЄС (або 1,55% від світового виробництва), Румунія – 15,8% (або 1,05%), Італія – 11,7% (або 0,8%), Угорщина – 10,4% (або 0,7%), Польща – 5,6% (або 0,4%) (рис. 3 - 7). Слід відмітити, що в поточному періоді порівняно з минулим, серед країн - членів ЄС, найбільше зростання виробництва кукурудзи очікується в Румунії (на 67%) та Угорщині (на 42%).

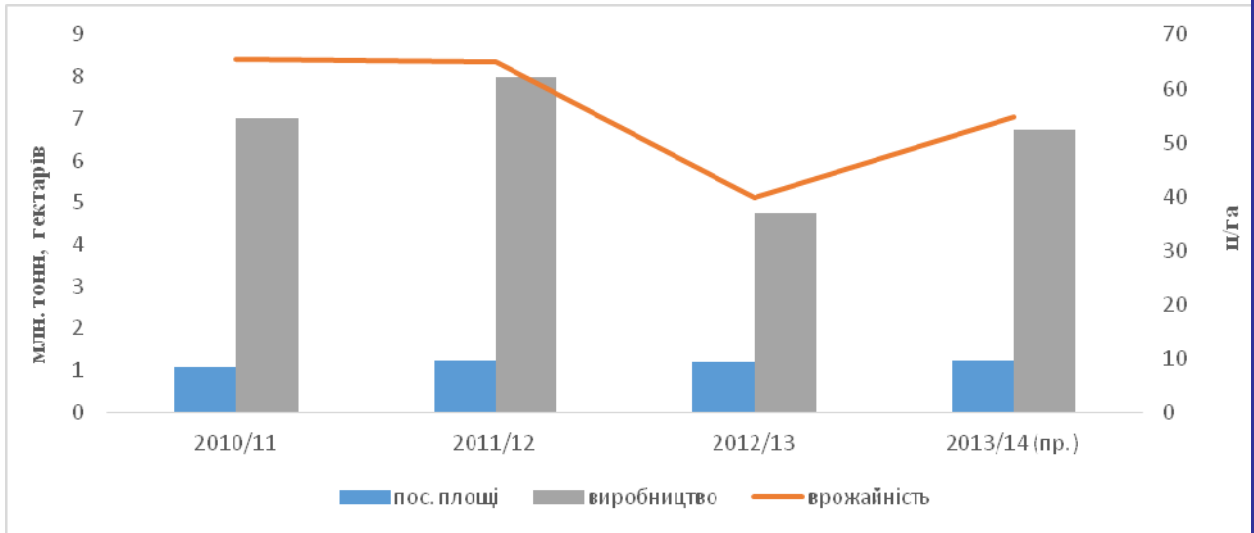
Також слід зазначити, що серед європейських країн в поточному маркетинговому році, порівняно з минулим, значно (в 1,7 разів) збільшить виробництво кукурудзи Сербія - до 6 млн. тонн, що складе 0,6% від світового виробництва, за рахунок підвищення її врожайності в 1,8 разів (рис. 8).

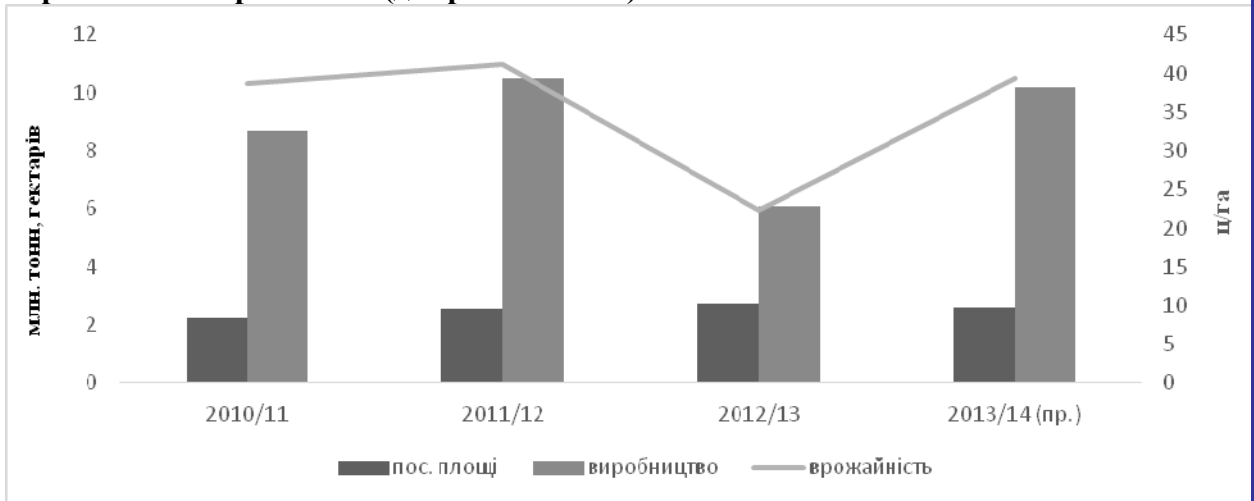
3. Виробництво зерна кукурудзи у Франції у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

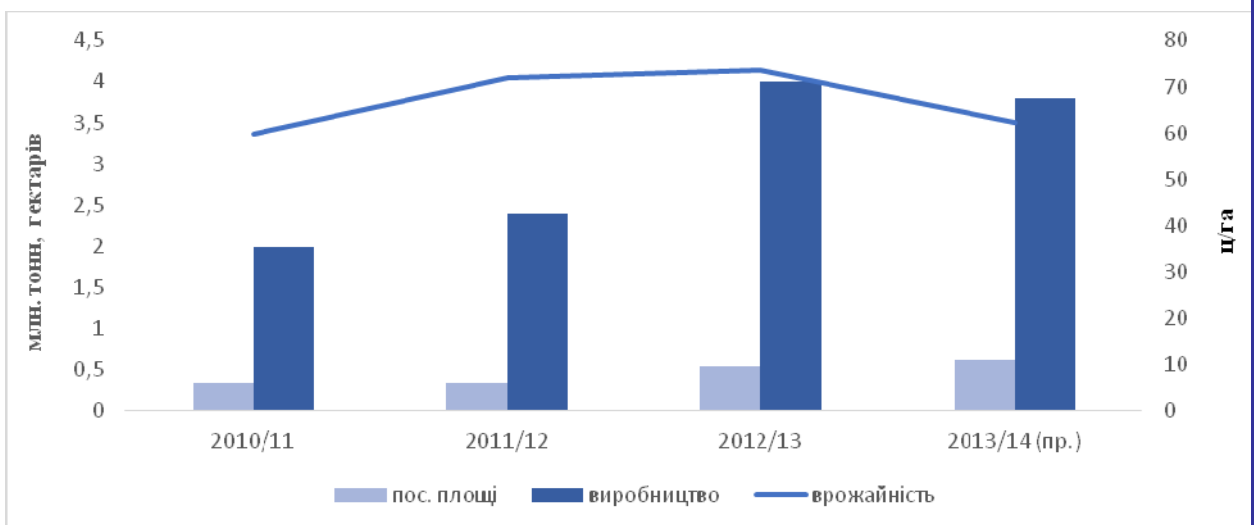
4. Виробництво зерна кукурудзи в Італії у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

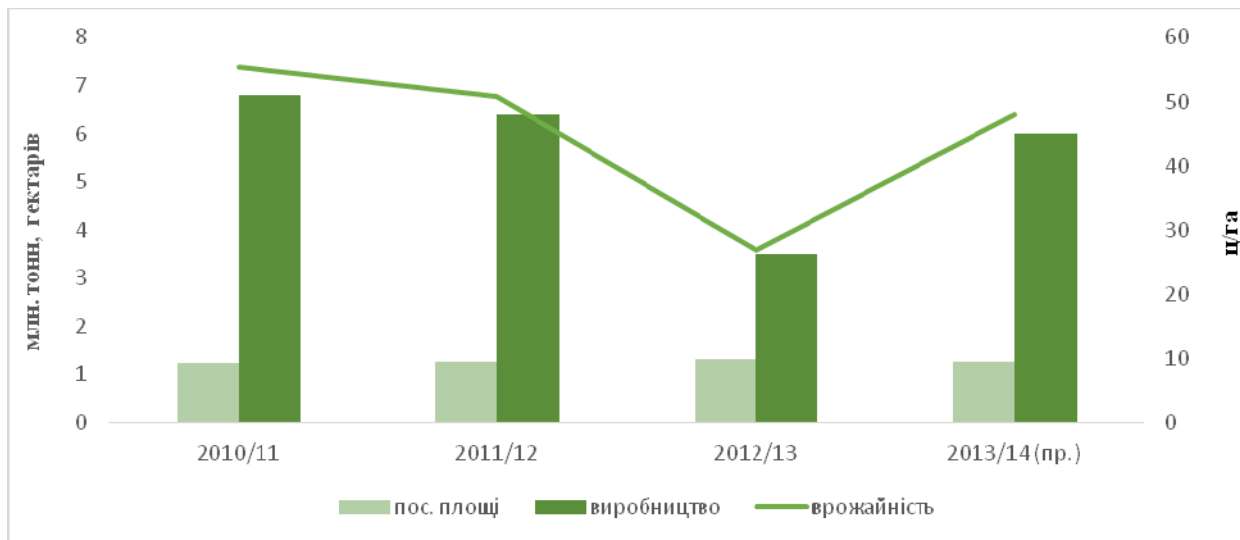
5. Виробництво зерна кукурудзи в Угорщині у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

6. Виробництво зерна кукурудзи у Румунії в 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

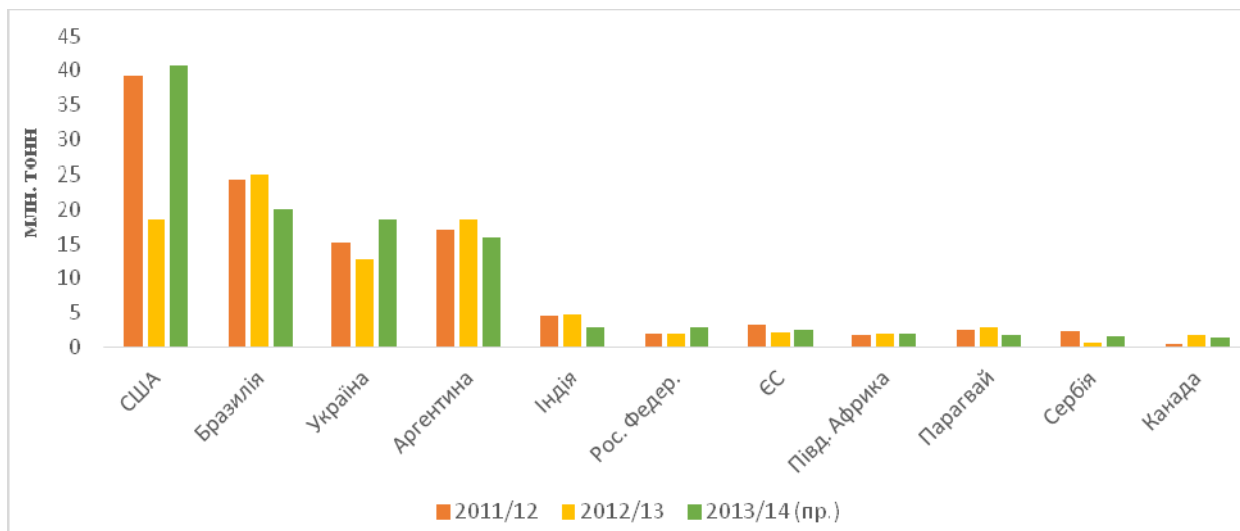
7. Виробництво зерна кукурудзи в Польщі у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

8. Виробництво зерна кукурудзи у Сербії в 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Провідними світовими експортерами кукурудзи є США, Бразилія, Україна та Аргентина, які експортують понад 80% від світового експорту кукурудзи.

Очікується, що в поточному маркетинговому періоді США експортує 40,6 млн. тонн (35,5% від світового експорту або 11,5% від власного виробництва), Бразилія – 20,0 млн. тонн (17,5% або 28,6%), Україна – 18,5 млн. тонн (16,2% або 59,9%), Аргентина – 16 млн. тонн (14% або 66,7%), Індія – 3 млн. тонн (2,6% або 13%), Російська Федерація - 3 млн. тонн (2,6% або 13%), ЄС – 2,5 млн. тонн (2,2% або 3,9%), Південна Африка – 2,0 млн. тонн (1,7%, 15,4%) (рис. 9).

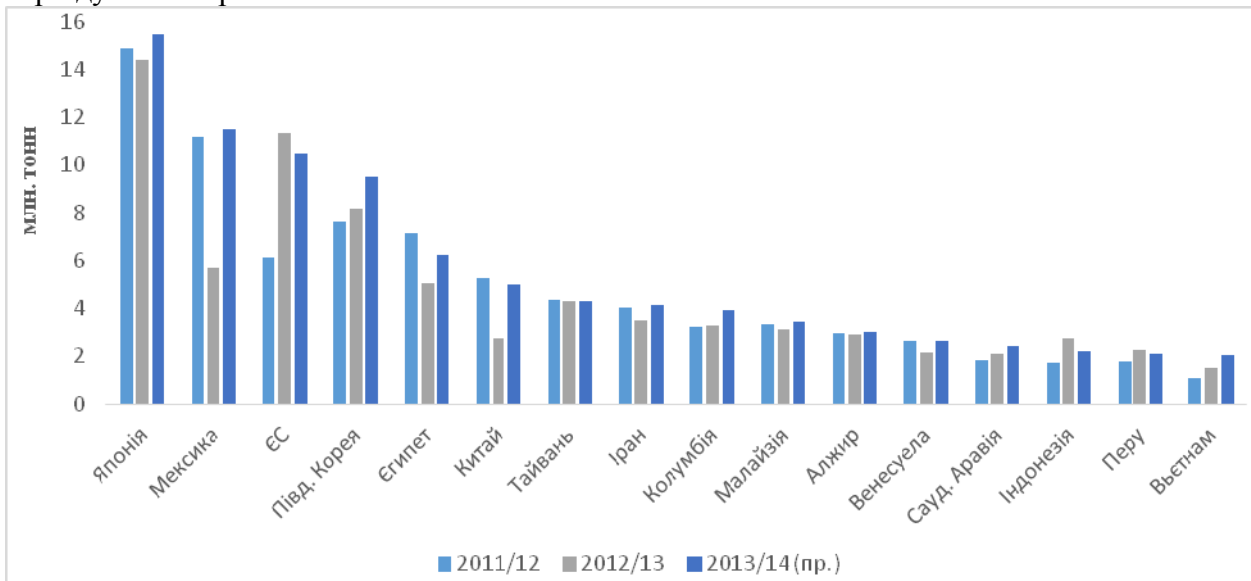
9. Провідні експортери зерна кукурудзи в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

В 2013/14 МР, порівняно з минулим періодом обсяги експорту збільшаться в основному за рахунок зростання експорту з США, України та Російської Федерації (сумарно майже на 29 млн. тонн), зокрема США – збільшить обсяги експорту в 2,2 рази, Російська Федерація – на 56%, Україна – на 45%. Також зросте експорт в ЄС – на 13% та Сербії – в 2,7 разів. Суттєво зменшить обсяги експорту Бразилія (на 5 млн. тонн або на 20%), а також Аргентина (на 2,5 млн. тонн або на 14%), Індія (на 1,7 млн. тонн

або на 37%), Парагвай (на 1 млн. тонн або на 36%), Канада (на 0,25 млн. тонн або на 15%).

ТОР-5 лідерів з імпорту кукурудзи в 2013/14 МР складуть – Японія, яка імпортує 15,5 млн. тонн (або 13,8% від світового імпорту), Мексика – 11,5 млн. тонн (10,2%), ЄС – 10,5 млн. тонн (9,3%), Південна Корея – 9,5 млн. тонн (8,4%), Єгипет – 6,2 млн. тонн (5,5%). Китай імпортує 5 млн. тонн (4,4%), Тайвань – 4,3 млн. тонн (3,8%), Іран – 4,1 млн. тонн (3,6%), Колумбія – 3,9 млн. тонн (3,5%), Малайзія – 3,4 млн. тонн (3%), Алжир – 3 млн. тонн (2,7%) (рис. 10).

Порівняно з минулим періодом, в поточному маркетинговому році імпорт кукурудзи збільшать Мексика – на 5,8 млн. тонн (в 2 рази), Китай – на 2,3 млн. тонн (на 85%), Південна Корея – на 1,3 млн. тонн (на 15%), Єгипет – на 1,14 млн. тонн (на 22%), Японія – на 1,1 млн. тонн (на 7%), Колумбія – на 0,64 млн. тонн (на 19%), Іран – на 0,6 млн. тонн (на 17%), Венесуела – на 0,45млн. тонн (на 20%); зменшать – ЄС – на 0,85 млн. тонн (на 8%), Індонезія – на 0,5 млн. тонн (на 19%); залишаться на рівні минулого періоду – Алжир та Тайвань.

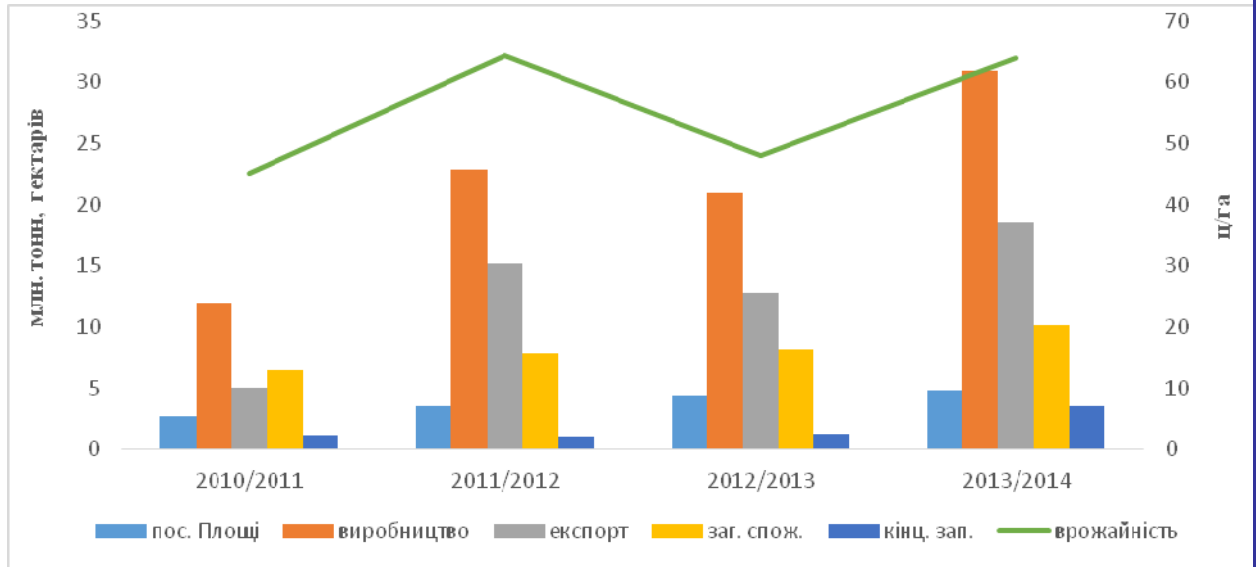
10. Провідні імпортери зерна кукурудзи в світі у 2011/12 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Україна. За останні чотири маркетингові роки Україна збільшила посівні площі майже в 1,8 рази (на 2,2 млн. га), середня врожайність зросла на 42% (на 19 ц/га), а виробництво – в 2,6 рази, експорт – в 3,7 рази.

Під урожай 2013/2014 маркетингового року кукурудза була посіяна на площі 4,8 млн. га (на 0,4 млн. га або на 9% більше минулорічного періоду). Очікується, що виробництво кукурудзи в поточному маркетинговому періоді складе 30,9 млн. тонн (на 10 млн. тонн або на 47% більше попереднього періоду), загальне споживання – 10,1 млн. тонн (на 2 млн. тонн або на 24% більше ніж в попередньому періоді), експорт – 18,5 млн. тонн (на 5,8 млн. тонн або на 45% більше ніж в попередньому періоді) (рис. 11).

Зазначені обсяги виробництва кукурудзи в поточному маркетинговому році забезпечать Україні четверте місце серед провідних світових її виробників, а обсяги експорту – третє місце серед провідних країн-експортерів.

11. Виробництво зерна кукурудзи в Україні у 2010/11 – 2013/14 маркетингових роках (джерело - USDA).

Цінова ситуація. На світовому ринку з початку 2013 р. і практично до його кінця ціни на кукурудзу щомісячно знижувались і тільки з кінця 2013 р.- на початку 2014 р. вони почали дещо зростати. Наприклад, в Аргентині з січня 2013 порівняно з листопадом 2013 р. вони знизились в середньому на 85,65 дол. США/т (на 30%), в США їх зниження відбувалось до лютого 2014 р. – за цей період зменшення середньої ціни склало 104,48 дол. США/т (на 35%). І тільки з грудня 2013р. в Аргентині ціна дещо почала збільшуватись, а в США – підняття ціни відбулось в лютому 2014р. (рис. 12).

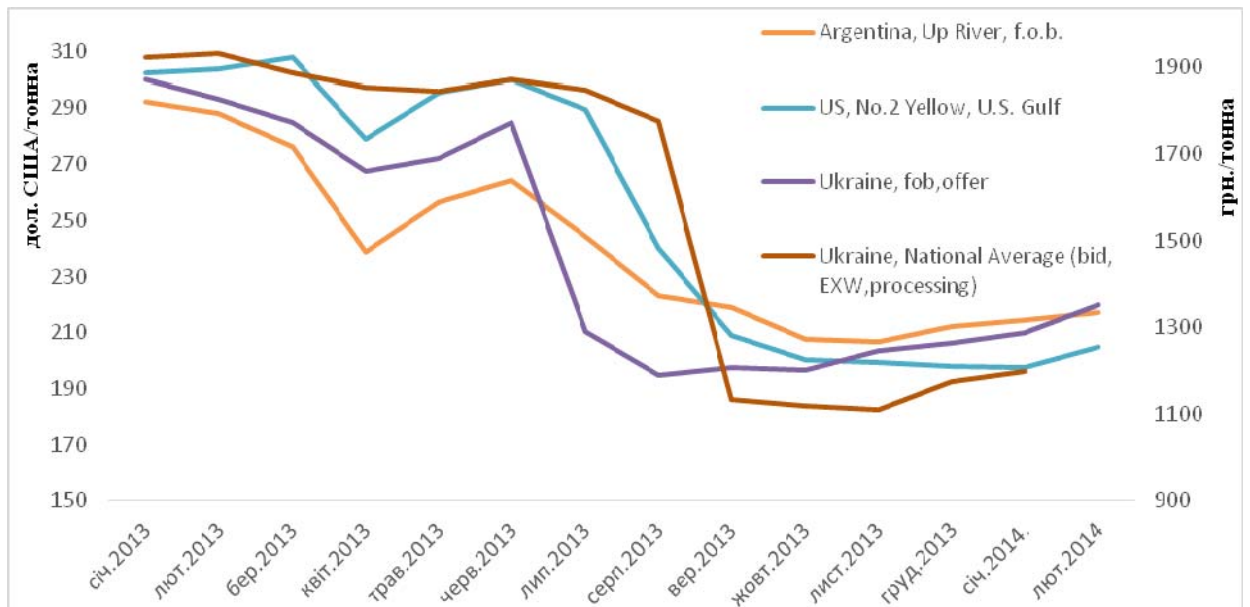

Рис. 12. Динаміка цін на зерно кукурудзи на світовому ринку та в Україні у 2013 - 2014 р.р. (джерело - FAO).

В Україні спостерігалась аналогічна світовому ринку цінова ситуація на кукурудзу. Різде зниження середньої експортної ціни відбулось в липні 2013 р., коли вона склала 210,3 дол. США/т (порівняно з січнем зменшення ціни становило майже 90 дол. США/т) і її зниження продовжувалось до листопада 2013 р. В лютому 2014 р. середня експортна ціна склала 220 дол. США/т, яка є вищою ніж в Аргентині чи США.

Внутрішні ціни на кукурудзу, аналогічно експортним, порівняно з початком 2013 р., значно знизились – в січні 2014 р. вони в середньому на 724,5 грн/т були

меншими, ніж в січні 2013р. Найнижчою внутрішня ціна була в листопаді 2013 р. – 1110 грн/т. В січні 2014 р. порівняно з листопадом 2013р. вона зросла на 88 грн/т і в середньому становила 1198 грн/т.

При підготовці публікації використані матеріали Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (<http://www.fao.org/home/en/>), Департаменту сільського господарства США (www.fas.usda.gov).

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ ЗА СІЧЕНЬ 2014 РОКУ

Смельянова Ж. Л.,
канд. геогр. наук, експерт ІРАР

За даними Державної служби статистики України:

- ❖ **Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва** у січні 2014р., порівняно з січнем 2013р., становив 106,0%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – 111,3%, у господарствах населення – 100,9%.
- ❖ **Поголів'я великої рогатої худоби** в усіх категоріях господарств в порівнянні з аналогічним періодом минулим роком зменшилося на 2,3%, в т.ч. в сільськогосподарських підприємствах - на 5,1%, в господарствах населення – на 0,9 %. Зокрема:
 - ✓ **Поголів'я корів** – зменшилося на 1,7%, в т.ч. в сільськогосподарських підприємствах - на 1,9%, в господарствах населення – на 1,7%.
 - ✓ **Поголів'я свиней в усіх категоріях господарств збільшилося на 3,8%**, в т.ч. у сільгоспідприємствах збільшилось - на 8,0%, в господарствах населення зменшилось – на 0,2%.
 - ✓ **Поголів'я овець та кіз в усіх категоріях господарств збільшилося – на 1,1 %**, в т.ч. у сільгоспідприємствах зменшилося на 4,4%, в господарствах населення – збільшилося на 2,1%.
 - ✓ **Поголів'я птиці в усіх категоріях господарств збільшилося на 9,3%**, в т.ч. у сільгоспідприємствах – на 14,4%, в господарствах населення – на 2,6%.
- ❖ На початок лютого 2014 р. населенням утримувалось 68,8% загальної чисельності великої рогатої худоби, у т. ч. корів – 77,6%; свиней – 49,9%, овець і кіз – 85,1%, птиці всіх видів – 40,2%.
- ❖ **У сільськогосподарських підприємствах (крім малих) у січні 2014 року, порівняно з січнем 2013р., обсяг вирощування худоби та птиці збільшено на 13,5%**, у т.ч. свиней – на 14,2%, птиці – на 15,9%, а вирощування великої рогатої худоби скоротилося на 10,3%.
- ❖ **Відношення загального обсягу вирощування худоби та птиці до їхньої реалізації на забій становило 110,2%** (у січні 2013 р. – 112,2%).
- ❖ **Виробництво основних видів продукції тваринництва, зокрема реалізація худоби та птиці на забій (у живій вазі) в усіх категоріях господарств, збільшилось на 8,6%** (в сільськогосподарських підприємствах збільшилось на 15,4%, в господарствах населення – на 2,3%), молока - в усіх категоріях господарств збільшилось на 2,3% (в сільськогосподарських підприємствах – на 7,3%, в господарствах населення – на 0,1%), яєць - в усіх категоріях господарств збільшилось на 5,2% (в сільськогосподарських підприємствах – на 5,0%, в господарствах населення – на 5,7%).

- ❖ **Частка виробництва населенням м'яса становила 48,6%, молока – 67,5%, яєць – 24,3%.**
- ❖ **Загальний обсяг реалізованої аграрними підприємствами власно виробленої продукції за січень 2014 р., порівняно з відповідним періодом 2013р., збільшився на 23,9%, у т.ч. продукції рослинництва - на 29,5%, а продукції тваринництва - на 17,9%.**
- ❖ **Обсяг реалізації зернових культур збільшився на 61,6%, зокрема збільшилися обсяги реалізації пшениці – на 23,7%, ячменю – на 19,9%, кукурудзи – на 78,2%, ріпаку – на 53,1%; зменшилися обсяги реалізації жита – на 31,4%, насіння соняшнику – на 28,2%, сої – на 7,5%.**

Обсяги реалізації худоби та птиці (у живій вазі) збільшилися на 28,6%. Зросли обсяги реалізації свиней – на 15,6%, птиці – на 42,2%, а також молока та молочних продуктів – на 10,4%, яєць – на 2,2%; зменшилися обсяги реалізації великої рогатої худоби – на 9,4% та яєць – на 1%.
- ❖ **Середні ціни продажу аграрної продукції сільськогосподарськими підприємствами за всіма напрямками реалізації за січень п. р. порівняно з січнем 2013р. знизилися на 9,9%, у т.ч. продукції рослинництва – на 23,1%, тваринництва – зросли на 1,0%.**

У січні п. р. порівняно з груднем 2013р. середні ціни реалізації сільськогосподарської продукції знизилися на 5,1%, у т.ч. рослинництва – на 1,9%, тваринництва – на 11,7%.
- ❖ **Наявність зерна та насіння соняшнику.** На 1 лютого 2014р. у сільськогосподарських підприємствах (крім малих) та підприємствах, що здійснюють зберігання, переробку зернових культур, було в наявності 19,9 млн. т. зерна (на 28% більше, ніж на 1 лютого 2013р.), у т.ч. 6,1 млн. т. пшениці, 1,6 млн. т. ячменю, 11,1 млн. т. кукурудзи, 0,4 млн. т. жита. Безпосередньо у сільськогосподарських підприємствах зберігалось 10,8 млн. т. зерна (на 46% більше), у т.ч. 3,2 млн. т. пшениці, 1,3 млн. т. ячменю, 5,5 млн. т. кукурудзи, 0,1 млн. т. жита. Зернозберігаючі та зернопереробні підприємства мали в наявності 9,1 млн. т. зерна (на 12% більше), у т.ч. зернозберігаючі – 6,7 млн. т. (на 10% більше).

Запаси насіння соняшнику становили 5,6 млн. т. (на 64% більше, ніж на 1 лютого 2013р.), із них безпосередньо в аграрних підприємствах (крім малих) зберігалось 2,6 млн. т. (на 67% більше), підприємствах, що здійснюють його переробку та зберігання, – 3,0 млн. т. (на 60% більше, ніж торік).
- ❖ **Надходження цукрових буряків на переробні підприємства за 2013 рік.** Від усіх категорій господарств аграрного сектора протягом 2013р. на переробні підприємства надійшло 9,2 млн. т. цукрових буряків (включаючи давальницьку сировину та власно вирощені цукровими заводами буряки), що на 8,2 млн. т. (на 47%) менше, ніж за 2012р.

Зменшилась питома вага закуплених за кошти цукрових буряків з 37% у 2012р. до 36% у 2013р. і давальницької сировини - відповідно з 37% до 29%, водночас зросла питома вага переробки власно вирощених цукровими заводами буряків з 26% до 35%.

Середня ціна, за якою цукрові заводи розраховувалися з товаровиробниками у 2013р., зменшилась на 8% і склала 396 грн. за т.
- ❖ **За 2013 р. було експортовано аграрної продукції на суму 17,02 млрд. дол. США. При цьому імпортовано продукції, що відноситься до цих товарних груп, на суму 8,18 млрд. дол. США. Зокрема:**

- ✓ Експорт живих тварин та продуктів тваринного походження склав 1,08 млрд. дол. США (112,8% до 2012р.), імпорт – 1,89 млрд. дол. США (110,1% до 2012р.). В тому числі:
- експорт живих тварин становив 13,0 млн. дол. США (169,0% до 2012р.); м'яса та їстівних продуктів – 348,6 млн. дол. США (110,4% до 2012р.); молока та молочних продуктів, яєць птиці, натурального меду – 691,74 млн. дол. США (113,0% до 2012р.); риби і ракоподібних – 20,8 млн. дол. США (110,8% до 2012р.);
 - імпорт живих тварин становив 113,3 млн. дол. США (117,4% до 2012р.); м'яса та їстівних продуктів – 627,3 млн. дол. США (86,9% до 2012р.); молока та молочних продуктів, яєць птиці, натурального меду – 262,6 млн. дол. США (133,7% до 2012р.); риби і ракоподібних – 863,37 млн. дол. США (125,6% до 2012р.).
- ✓ Експорт продуктів рослинного походження склав 8,87 млрд. дол. США (96,3% до 2012р.), імпорт – 2,67 млрд. дол. США (109,9% до 2012р.). В тому числі:
- експорт зернових культур становив 6,37 млрд. дол. США (91,0% до 2012р.); насіння і продуктів олійних рослин – 2,05 млрд. дол. США (116,8% до 2012р.); продукції борошно-мельно-круп'яної промисловості – 137,2 млн. дол. США (130,6% до 2012р.); овочів – 112,65 млн. дол. США (81,3 % до 2012р.);
 - імпорт зернових культур становив 306,5 млн. дол. США (123,0% до 2012р.); насіння і продуктів олійних рослин – 390,6 млн. дол. США (108,8 % до 2012р.); продукції борошно-мельно-круп'яної промисловості – 26,03 млн. дол. США (92,1% до 2012р.); овочів – 185,6 млн. дол. США (126,6% до 2012р.).
- ✓ Експорт жирів та олій тваринного або рослинного походження склав 3,5 млрд. дол. США (83,3% до 2012р.), імпорт – 403,3 млн. дол. США (99,3% до 2012р.).
- ✓ Експорт готових харчових продуктів склав 3,56 млрд. дол. США (101,8% до 2012р.), імпорт – 3,22 млрд. дол. США (108,5% до 2012р.).
- ❖ В товарній структурі експорту продукти рослинного походження становили 14,0% від загального обсягу експорту (зменшення на 3,7%), жири та олії тваринного або рослинного походження – 5,5% (зменшення на 16,7%), готові харчові продукти – 5,6% (збільшення на 1,8%), живі тварини та продукти тваринного походження – 1,7% (збільшення на 12,8%).
- ❖ У загальному обсязі експорту товарів у порівнянні з попереднім роком збільшилась частка насіння і плодів олійних рослин – з 2,5% до 3,2%; зменшилась натомість частка жирів та олій тваринного або рослинного походження – з 6,1% до 5,5%.
- ❖ У звітному періоді збільшився експорт окремих товарів: м'яса та їстівних субпродуктів свійської птиці на 59,8% (Російська Федерація, Ірак, Казахстан),

сигарет, цигарок з вмістом тютюну – на 12,4% (Грузія, Азербайджан, Молдова), лісоматеріалів необроблених – на 11,7% (Китай, Туреччина, Румунія), лісоматеріалів оброблених – на 6,5% (Туреччина, Італія, Угорщина), хлібобулочних, борошняних кондитерських виробів – на 4,0% (Російська Федерація, Казахстан, Азербайджан), сирів – на 1,1% (Російська Федерація, Казахстан, Молдова).

❖ Імпорт продуктів рослинного походження склав 3,5 % (збільшення на 9,9%), готових харчових продуктів – 4,2% (збільшення на 8,5%), живих тварин та продуктів тваринного походження - 2,5% (збільшення на 10,1%), жирів та олій тваринного або рослинного походження – 0,5% (зменшення на 0,7%) від загальної вартості імпорту.

❖ У звітному періоді спостерігалось збільшення імпорту окремих товарів: добрив мінеральних або хімічних, азотних – на 29,8% (Російська Федерація, Польща, Узбекистан), риби свіжої, охолодженої або мороженої – на 26% (Норвегія, Ісландія, США), кукурудзи – на 24,9% (Франція, Угорщина, Румунія), насіння соняшнику – на 18,1% (США, Туреччина, Франція), машин сільськогосподарських, садових або лісгосподарських для підготовки або оброблення ґрунту – на 5% (США, Німеччина, Франція), добрив мінеральних або хімічних із вмістом двох чи трьох поживних елементів – на 3,4% (Російська Федерація, Білорусь, Фінляндія).